

TSRS S2

İklimle İlgili Açıklamalar

TSRS S2 İklimle İlgili Açıklamalar

Amaç

- 1 TSRS S2 İklimle İlgili Açıklamalar'ın amacı, bir işletmenin *genel amaçlı finansal raporların aslı kullanıcılarına* işletmeye kaynak sağlamaya ilişkin kararlar alırken faydalı olacak, *iklimle ilgili riskler ve fırsatlar* hakkında bilgi açıklamasını zorunlu kılmaktır.¹
- 2 Bu Standart bir işletmenin; kısa, orta veya uzun vadede nakit akışlarını, finansmana erişimini veya sermaye maliyetini makul ölçüde etkilemesi beklenebilecek iklimle ilgili riskler ve fırsatlar hakkındaki bilgileri açıklamasını gerektirir. Bu Standartın amaçları doğrultusunda, bu riskler ve fırsatlar topluca “işletmenin beklentilerini etkilemesi makul ölçüde beklenebilecek iklimle ilgili riskler ve fırsatlar” olarak anılır.

Kapsam

- 3 Bu Standart aşağıdakiler için uygulanır:
  - (a) İşletmenin iklimle ilgili maruz kaldığı aşağıdaki riskler:
    - (i) İklimle ilgili fiziksel riskler ve
    - (ii) İklimle ilgili geçiş riskleri ve
  - (b) İşletme için mevcut olan iklimle ilgili fırsatlar.
- 4 Bir işletmenin beklentilerini etkilemesi makul ölçüde beklenemeyen iklimle ilgili riskler ve fırsatlar bu Standartın kapsamı dışındadır.

Temel içerik

Yönetişim

- 5 Yönetişime ilişkin iklimle ilgili finansal açıklamaların amacı, *genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarının*, bir işletmenin iklimle ilgili riskleri ve fırsatları izlemek, yönetmek ve denetlemek için kullandığı yönetim süreçlerini, kontrolleri ve prosedürleri anlamalarını sağlamaktır.
- 6 Bu amaca ulaşmak için, işletme aşağıdakilere ilişkin bilgileri açıklar:
  - (a) Yönetişim organ(lar)ı (yönetişimden sorumlu bir kurul, komite veya eşdeğer organ olabilir) veya iklimle ilgili risklerin ve fırsatların gözetiminden sorumlu kişiyi/kişileri. İşletme özellikle bu organ(lar)ı ya da kişiyi/kişileri tanımlar ve aşağıdakilere ilişkin bilgileri açıklar:
    - (i) İklimle ilgili risklere ve fırsatlara yönelik sorumlulukların; görev tanımına, yetkilere, rol tanımlarına ve ilgili organ(lar) veya kişi(ler) için geçerli olan diğer ilgili politikalara nasıl yansıtıldığını,
    - (ii) Organ(lar)ın veya kişinin/kişilerin, iklimle ilgili risklere ve fırsatlara yanıt vermek üzere tasarlanmış stratejileri denetlemek için uygun yetki ve yeterliliklerinin mevcut olup olmadığını veya geliştirilip geliştirilmeyeceğini nasıl belirlediğini,
    - (iii) Organ(lar)ın veya kişinin/kişilerin iklimle ilgili riskler ve fırsatlar hakkında nasıl ve ne sıklıkta bilgilendirildiğini,
    - (iv) Organ(lar)ın veya kişinin/kişilerin bu riskler ve fırsatlarla ilgili tercihleri değerlendirip değerlendirmedikleri de dâhil olmak üzere, organ(lar)ın veya kişi(ler)in işletmenin stratejisini, önemli işlemlere ilişkin kararlarını ve risk yönetimi süreçlerini ve ilgili politikalarını denetlerken iklimle ilgili riskleri ve fırsatları nasıl dikkate aldığını ve
    - (v) İlgili performans ölçütlerinin ücretlendirme politikalarına (Bkz. 29(f) paragrafı) dâhil edilip edilmediği ve nasıl dâhil edildiğini de içerecek şekilde organ(lar)ın veya kişinin/kişilerin iklimle ilgili riskler ve fırsatlarla ilgili hedeflerin belirlenmesini nasıl denetlediği ve bu hedeflere yönelik ilerlemeyi nasıl izlediğini (Bkz. 33-36 paragrafları).

¹ Bu Standartta, “aslı kullanıcılar” ve “kullanıcılar” terimleri, aynı anlamla birbirinin yerine kullanılır.

- (b) Aşağıdakiler hakkında bilgileri içerecek şekilde yönetimin, yönetim süreçlerindeki rolünü, iklimle ilgili riskleri ve fırsatları izlemek, yönetmek ve denetlemek için kullanılan kontrolleri ve prosedürleri:
- (i) Rolün belirli bir yönetim seviyesindeki pozisyona mı yoksa yönetim seviyesindeki bir komiteye mi devredildiği ve bu pozisyon veya komite üzerinde gözetimin nasıl gerçekleştirildiği ve
- (ii) Yönetimin iklimle ilgili risklerin ve fırsatların gözetimini desteklemek için kontroller ve prosedürler kullanıp kullanmadığını ve eğer kullanıyorsa, bu kontroller ve prosedürlerin diğer iç fonksiyonlara nasıl entegre edildiğini.
- 7 İşletme, 6'ncı paragraftaki hükümleri karşılamak üzere açıklamaları hazırlarken, TSRS S1 *Sürdürülebilirlikle İlgili Finansal Bilgilerin Açıklanmasına İlişkin Genel Hükümler* (TSRS S1) uyarınca gereksiz tekrarlardan kaçınır (Bkz.: TSRS S1 B42(b) paragrafı). Örneğin, işletme 6'ncı paragrafın gerektirdiği bilgileri sağlamakla birlikte, sürdürülebilirlikle ilgili risklerin ve fırsatların gözetiminin entegre bir şekilde yönetildiği durumlarda, işletme sürdürülebilirlikle ilgili risklerin ve fırsatların her biri için ayrı açıklamalar yerine yönetim açıklamalarını entegre bir şekilde sağlayarak tekrarları önler.

Strateji

- 8 **Stratejiye ilişkin iklimle ilgili finansal açıklamaların amacı, genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarının, bir işletmenin iklimle ilgili riskleri ve fırsatları yönetme stratejisini anlamalarını sağlamaktır.**
- 9 İşletme özellikle, genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarının aşağıdakileri anlamalarına olanak sağlayan bilgileri açıklar:
- (a) İşletmenin geleceğini etkilemesi makul ölçüde beklenebilecek iklimle ilgili riskleri ve fırsatları (Bkz.10-12'nci paragraflar),
- (b) İklimle ilgili söz konusu risklerin ve fırsatların işletmenin *iş modeli* ve *değer zinciri* üzerindeki mevcut ve beklenen etkilerini (Bkz. 13'üncü paragraf),
- (c) *İklimle ilgili geçiş planı* hakkındaki bilgiler de dâhil olmak üzere, iklimle ilgili söz konusu risklerin ve fırsatların işletmenin stratejisi ve karar alma süreci üzerindeki etkilerini (Bkz. 14'üncü paragraf),
- (d) İklimle ilgili risklerin ve fırsatların işletmenin finansal planlamasına nasıl dâhil edildiğini de dikkate alarak; raporlama dönemi için iklimle ilgili söz konusu risklerin ve fırsatların işletmenin finansal durumu, finansal performansı ve nakit akışları üzerindeki etkilerini ve bunların kısa, orta ve uzun vadede işletmenin finansal durumu, finansal performansı ve nakit akışları üzerindeki beklenen etkilerini (Bkz. 15-21'inci paragraflar) ve(e) işletmenin belirlenmiş iklimle ilgili risklerini ve fırsatlarını dikkate alarak, işletmenin stratejisinin ve iş modelinin iklimle ilgili değişikliklere, gelişmelere ve belirsizliklere karşı *iklim esnekliğini* (Bkz. 22'inci paragraf).

İklimle ilgili riskler ve fırsatlar

- 10 İşletme, genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarının, işletmenin geleceğini etkilemesi makul ölçüde beklenen iklimle ilgili riskleri ve fırsatları anlamalarına olanak sağlayan bilgileri açıklar. İşletme özellikle:
- (a) İşletmenin geleceğini etkilemesi makul ölçüde beklenen iklimle ilgili riskleri ve fırsatları tanımlar,
- (b) İşletmenin belirlediği iklimle ilgili her bir risk için, söz konusu riski iklimle ilgili fiziksel bir risk mi yoksa iklimle ilgili bir geçiş riski mi olarak değerlendirdiğini açıklar,
- (c) İşletmenin belirlediği iklimle ilgili her bir risk ve fırsat için, iklimle ilgili her bir risk ve fırsatın etkilerinin hangi zaman dilimlerinde -kısa, orta veya uzun vade- makul ölçüde ortaya çıkmasının beklenebileceğini belirtir ve
- (d) İşletmenin "kısa vade", "orta vade" ve "uzun vadeyi" nasıl tanımladığını ve bu tanımların işletme tarafından stratejik karar alma için kullanılan planlama dönemleriyle nasıl bağlantılı olduğunu açıklar.
- 11 İşletme, işletmenin beklentilerini makul ölçüde etkilemesi beklenebilecek iklimle ilgili riskleri ve fırsatları belirlerken, geçmiş olaylara ilişkin bilgiler, mevcut koşullar ve gelecekteki koşulların tahminleri de dâhil olmak üzere, aşırı maliyet veya çabaya katlanılmadan raporlama tarihinde elde dileyen tüm makul ve desteklenebilir bilgileri kullanır.

- 12 İşletme, işletmenin beklentilerini makul ölçüde etkilemesi beklenebilecek iklimle ilgili riskleri ve fırsatları belirlerken *TSRS S2 Sektör Bazlı Uygulamaya Rehberi* 'nde tanımlanan sektör bazlı açıklama konularına atıfta bulunur ve bu konuların uygulanabilirliğini değerlendirir.

İş modeli ve değer zinciri

- 13 İşletme, genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarının, iklimle ilgili risklerin ve fırsatların işletmenin iş modeli ve değer zinciri üzerindeki mevcut ve beklenen etkilerini anlamasını sağlayan bilgileri açıklar. İşletme özellikle aşağıdakileri açıklar:
- (a) İklimle ilgili risklerin ve fırsatların işletmenin iş modeli ve değer zinciri üzerindeki mevcut ve beklenen etkilerinin bir tanımı ve
  - (b) İşletmenin iş modelinde ve değer zincirinde iklimle ilgili risk ve fırsatların nerede yoğunlaştığının (örneğin, coğrafi alanlar, tesisler ve varlık türleri) tanımı.

Strateji ve karar alma

- 14 İşletme, genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarının, iklimle ilgili risklerin ve fırsatların işletmenin stratejisi ve karar alma süreci üzerindeki mevcut ve beklenen etkilerini anlamalarına olanak sağlayan bilgileri açıklar. İşletme özellikle aşağıdakileri açıklar:
- (a) İşletmenin iklimle ilgili olarak belirlediği hedeflere ve yasa veya düzenlemeler uyarınca karşılaması gereken hedeflere nasıl ulaşmayı planladığı da dâhil olmak üzere, işletmenin stratejisinde ve karar alma sürecinde iklimle ilgili risklere ve fırsatlara nasıl karşılık verdiği ve karşılık vermeyi planladığı hakkında bilgi. İşletme özellikle aşağıdakilere ilişkin bilgileri açıklar:
    - (i) İklimle ilgili riskleri ve fırsatları ele almak için, kaynak tahsisi de dâhil olmak üzere, işletmenin iş modelindeki mevcut ve beklenen değişiklikleri (örneğin; bu değişiklikler karbon, enerji veya su yoğun operasyonları yönetme veya kullanım dışı bırakma planlarını; talep veya tedarik zinciri değişikliklerinden kaynaklanan kaynak tahsislerini; sermaye harcaması veya araştırma ve geliştirme için ek harcama yoluyla iş geliştirmeden kaynaklanan kaynak tahsislerini ve satın alma ve elden çıkarmaları içerebilir),
    - (ii) Mevcut ve beklenen doğrudan azaltma ve uyum çabalarını (örneğin; üretim süreçlerindeki veya ekipmanındaki değişiklikler, tesislerin yer değiştirmesi, iş gücü ayarlamaları ve ürün özelliklerindeki değişiklikler yoluyla),
    - (iii) Mevcut ve beklenen dolaylı azaltma ve uyum çabalarını (örneğin; birlikte çalışılan müşteriler ve tedarik zinciri yoluyla),
    - (iv) Geçiş planının geliştirilmesinde kullanılan kilit varsayımlar ve işletmenin geçiş planının dayandığı bağlılıklar hakkında bilgiler dâhil olmak üzere, işletmenin sahip olduğu iklimle ilgili herhangi bir geçiş planı ve
    - (v) 33-36'ncı paragraflarda tanımlanan sera gazı emisyonu hedefleri de dâhil olmak üzere işletmenin iklimle ilgili hedeflere nasıl ulaşmayı planladığı.
  - (b) İşletmenin 14(a) paragrafı uyarınca açıklanan faaliyetler için nasıl kaynak sağladığı ve kaynak sağlamayı planladığı hakkında bilgi.
  - (c) 14(a) paragrafı uyarınca önceki raporlama dönemlerinde açıklanan planların ilerlemesine ilişkin nicel ve nitel bilgiler.

Finansal durum, finansal performans ve nakit akışları

- 15 Bir işletme, genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarının aşağıdakileri anlamalarına olanak sağlayan bilgileri açıklar:
- (a) İklimle ilgili risklerin ve fırsatların raporlama dönemi için işletmenin finansal durumu, finansal performansı ve nakit akışları üzerindeki etkilerini (cari finansal etkiler) ve
  - (b) İklimle ilgili risklerin ve fırsatların, işletmenin finansal planlamasına nasıl dâhil edildiğini dikkate alarak (beklenen finansal etkiler) iklimle ilgili risklerin ve fırsatların kısa, orta ve uzun vadede işletmenin finansal durumu, finansal performansı ve nakit akışları üzerinde beklenen etkilerini.
- 16 İşletme özellikle aşağıdakiler hakkında nicel ve nitel bilgileri açıklar:

- (a) İklimle ilgili risklerin ve fırsatların raporlama dönemi için finansal durumunu, finansal performansını ve nakit akışlarını nasıl etkilediği,
- (b) 16(a) paragrafında belirtilen ve sonraki raporlama döneminde ilgili finansal tablolarda raporlanan varlık ve yükümlülüklerin defter değerlerinde önemli bir düzeltme yapma riskinin bulunduğu iklimle ilgili riskleri ve fırsatları,
- (c) İklimle ilgili riskleri ve fırsatları yönetme stratejisi göz önüne alındığında, aşağıdakileri dikkate alarak işletmenin kısa, orta ve uzun vadede finansal durumunun nasıl değişmesini beklediğini:
- (i) İşletmenin sözleşmeye dayalı olarak bağlı olmadığı planlar dâhil olmak üzere yatırım ve elden çıkarma planları (örneğin, sermaye harcaması, büyük satın almalar ve elden çıkarmalar, iş ortaklıkları, iş dönüşümü, yenilik, yeni iş alanları ve varlığın kullanım dışı bırakılması) ve
- (ii) İşletmenin stratejisini uygulamak için planlanan finansman kaynakları ve
- (d) İklimle ilgili riskleri ve fırsatları yönetme stratejisi göz önüne alındığında, işletmenin kısa, orta ve uzun vadede finansal performansının ve nakit akışlarının nasıl değişmesini beklediği (örneğin, düşük karbonlu bir ekonomiyle uyumlu ürün ve hizmetlerden elde edilen gelir artışı; varlıklara iklim olaylarından kaynaklanan fiziksel hasardan kaynaklanan maliyetler ve iklimle ilgili uyum veya azaltım harcamaları).
- 17 İşletme nicel bilgi sağlarken, tek bir tutar veya bir aralığı açıklayabilir.
- 18 İklimle ilgili bir risk veya fırsatın beklenen finansal etkilerine ilişkin açıklamaları hazırlarken, işletme:
- (a) Aşırı maliyet veya çabaya katlanılmadan raporlama tarihinde işletmenin elinde bulunan tüm makul ve desteklenebilir bilgileri kullanır ve
- (b) Bu açıklamaları hazırlamak için sahip olduğu beceriler, yetenekler ve kaynaklarla orantılı bir yaklaşım kullanır.
- 19 İşletmenin aşağıdakilere karar vermesi durumunda, iklimle ilgili bir risk veya fırsatın mevcut veya beklenen finansal etkileri hakkında nicel bilgi sağlaması gerekmez:
- (a) Bu etkilerin ayrı olarak tanımlanamaması veya
- (b) Bu etkilerin tahmin edilmesinde yer alan ölçüm belirsizliği düzeyinin çok yüksek olması sebebiyle, elde edilecek nicel bilgilerin faydalı olmaması.
- 20 Buna ek olarak, bir işletmenin iklimle ilgili bir riskin veya fırsatın beklenen finansal etkileri hakkında nicel bilgi sağlayacak becerilere, yeteneklere veya kaynaklara sahip olmaması durumunda nicel bilgi sağlaması gerekmez.
- 21 İşletmenin, 19-20 paragraflarında belirtilen kriterleri uygulayarak iklimle ilgili bir riskin veya fırsatın mevcut veya beklenen finansal etkileri hakkında nicel bilgi sağlamasına gerek olmadığına karar vermesi durumunda, işletme:
- (a) Neden nicel bilgi sağlamadığını açıklar,
- (b) İlgili finansal tablolarda iklimle ilgili risk veya fırsattan etkilenmesi veya etkilenmiş olması muhtemel ilgili kalemlerin, toplamların ve ara toplamların belirlenmesi de dâhil olmak üzere bu finansal etkiler hakkında nitel bilgiler sağlar ve
- (c) Birleşik finansal etkilere ilişkin nicel bilgilerin faydalı olmayacağına karar vermediği sürece, iklimle ilgili diğer risk veya fırsatlarla ve diğer faktörlerle birlikte iklimle ilgili risk veya fırsatın birleşik finansal etkileri hakkında nicel bilgi sağlar.

İklim esnekliği

- 22 İşletme, genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarının, işletmenin stratejisinin ve iş modelinin iklimle ilgili değişikliklere, gelişmelere ve belirsizliklere karşı esnekliğini işletmenin tanımlanmış iklimle ilgili risk ve fırsatlarını dikkate alarak anlamasını sağlayan bilgileri açıklar. İşletme, iklim esnekliğini değerlendirmek için, işletmenin koşullarıyla orantılı bir yaklaşım kullanarak iklimle ilgili senaryo analizini kullanır (Bkz. B1-B18 paragrafları). İşletme nicel bilgi sağlarken, tek bir tutarı veya bir aralığı açıklayabilir İşletme özellikle aşağıdakileri açıklar:
- (a) Genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarının aşağıdakileri anlamalarına olanak sağlayacak olan, raporlama tarihi itibarıyla işletmenin iklim esnekliğine ilişkin değerlendirmesini:

- (i) İşletmenin, iklimle ilgili senaryo analizinde tanımlanan etkilere nasıl karşılık vermesi gerektiği de dâhil olmak üzere, varsa işletmenin stratejisi ve iş modeli için değerlendirmesinin sonuçları,
  - (ii) İşletmenin iklim esnekliğine ilişkin değerlendirmesinde dikkate alınan önemli belirsizlik alanları,
  - (iii) Aşağıdakileri içerecek şekilde, işletmenin kısa, orta ve uzun vadede stratejisini ve iş modelini iklim değişikliğine ayarlama veya uyarlama kapasitesi;
    - (1) İklimle ilgili riskleri ele almak ve iklimle ilgili fırsatlardan yararlanmak da dâhil olmak üzere, iklimle ilgili senaryo analizinde belirlenen etkilere karşılık vermek için işletmenin mevcut finansal kaynaklarının uygunluğunu ve esnekliğini,
    - (2) İşletmenin; mevcut varlıkları yeniden düzenleme, başka bir amaçla kullanma, iyileştirme veya kullanımdan kaldırma yeteneğini ve
    - (3) İşletmenin iklimle ilgili azaltım, uyum ve iklim direnci fırsatlarına yönelik mevcut ve planlanan yatırımlarının etkisini ve
- (b) Aşağıdakileri içerecek şekilde iklimle ilgili senaryo analizinin nasıl ve ne zaman gerçekleştirildiği:
- (i) Aşağıdakileri içerecek şekilde işletmenin kullandığı girdiler hakkında bilgi:
    - (1) İşletmenin analiz için kullandığı iklimle ilgili senaryolar ve bu senaryoların kaynakları,
    - (2) Analizin iklimle ilgili çeşitli senaryoları içerip içermediği,
    - (3) Analiz için kullanılan iklimle ilgili senaryoların iklimle ilgili geçiş riskleri veya iklimle ilgili fiziksel risklerle ilişkili olup olmadığı,
    - (4) İşletmenin senaryoları arasında, *iklim değişikliğiyle ilgili en son uluslararası anlaşma*yla uyumlu iklimle ilgili bir senaryo kullanıp kullanmadığı,
    - (5) İşletmenin iklimle ilgili seçtiği senaryoların, iklimle ilgili değişikliklere, gelişmelere veya belirsizliklere karşı esnekliğini değerlendirmekle ilgili olduğuna neden karar verdiği,
    - (6) İşletmenin analizde kullandığı zaman dilimleri ve
    - (7) İşletmenin analizde kullandığı operasyonların kapsamı (örneğin, analizde kullanılan faaliyet yerleri ve iş birimleri),
  - (ii) Aşağıdakilere ilişkin varsayımlar da dâhil olmak üzere, işletmenin analizde yaptığı kilit varsayımlar:
    - (1) İşletmenin faaliyet gösterdiği ülkelerdeki iklimle ilgili politikalar,
    - (2) Makroekonomik eğilimler,
    - (3) Ulusal veya bölgesel düzeydeki değişkenler (örneğin; yerel hava modelleri, demografi, arazi kullanımı, altyapı ve doğal kaynakların mevcudiyeti),
    - (4) Enerji kullanımı ve dağılımı ve
    - (5) Teknolojideki gelişmeler ve
  - (iii) İklimle ilgili senaryo analizinin yapıldığı raporlama dönemi (Bkz. B18 paragrafı).

23 İşletme, 13-22 paragraflarındaki hükümleri karşılamak için açıklamaları hazırlarken, 29'uncu paragrafta açıklandığı gibi sektörler arası ölçüt kategorilerine ve 32'nci paragrafta açıklandığı gibi *TSRS S2 Sektör Bazlı Uygulamaya Rehberi* 'nde tanımlanan açıklama konularıyla ilişkili sektöre bazlı ölçütlere atıfta bulunur ve bunların uygulanabilirliğini değerlendirir.

Risk yönetimi

24 Risk yönetimine ilişkin iklimle ilgili finansal açıklamaların amacı, genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarının, işletmenin sürdürülebilirlikle ilgili riskleri ve fırsatları belirleme, değerlendirme, önceliklendirme ve izleme süreçlerinin işletmenin genel risk yönetimi sürecine entegre edilip edilmediği, edildiyse nasıl entegre edildiği ve genel risk yönetimi sürecine nasıl bilgi verdiği de dâhil, söz konusu süreçleri anlamalarına olanak sağlamaktır.

- 25 Bu amaca ulaşmak için, işletme aşağıdakilere ilişkin bilgileri açıklar:
- (a) Aşağıdakiler hakkındaki bilgiler de dâhil işletmenin iklimle ilgili riskleri belirlemek, değerlendirmek, önceliklendirmek ve izlemek için kullandığı süreçler ve ilgili politikalar:
    - (i) İşletmenin kullandığı girdiler ve parametreler (örneğin, veri kaynakları ve süreçlerde kapsanan operasyonların kapsamı hakkındaki bilgiler),
    - (ii) İşletmenin iklimle ilgili riskleri tanımlamak için iklimle ilgili senaryo analizi kullanıp kullanmadığı ve nasıl kullandığı,
    - (iii) İşletmenin bu risklerin etkilerinin niteliğini, olasılığını ve büyüklüğünü nasıl değerlendirdiği (örneğin, işletmenin nitel faktörleri, nicel eşikleri veya diğer kriterleri dikkate alıp almadığı),
    - (iv) İşletmenin iklimle ilgili riskleri diğer risk türlerine göre önceliklendirip önceliklendirmede ve nasıl önceliklendirdiği,
    - (v) İşletmenin iklimle ilgili riskleri nasıl izlediği ve
    - (vi) Önceki raporlama dönemine kıyasla işletmenin kullandığı süreçleri değiştirip değiştirmediği ve nasıl değiştirdiği.
  - (b) İşletmenin iklimle ilgili fırsatları belirlemesi için iklimle ilgili senaryo analizini kullanıp kullanmadığına ve nasıl kullandığına ilişkin bilgiler dâhil, işletmenin iklimle ilgili fırsatları belirlemek, değerlendirmek, önceliklendirmek ve izlemek için kullandığı süreçler,
  - (c) İklimle ilgili risklerin ve fırsatların belirlenmesi, değerlendirilmesi, önceliklendirilmesi ve izlenmesi süreçlerinin işletmenin genel risk yönetimi sürecine nasıl ve ne ölçüde entegre edildiği ve bu sürecin nasıl ve ne ölçüde bilgilendirildiği.
- 26 İşletme, 25'inci paragraftaki hükümleri karşılamak üzere açıklamaları hazırlarken, TSRS S1 uyarınca gereksiz tekrarlardan kaçınır (Bkz. TSRS S1 B42 (b) paragrafı). Örneğin işletme, 25'inci paragrafta belirtilen bilgileri sağlamasına rağmen, sürdürülebilirlikle ilgili risklerin ve fırsatların gözetiminin entegre bir şekilde yönetildiği durumlarda, sürdürülebilirlikle ilgili her bir risk ve fırsat için ayrı açıklamalar yerine yönetim açıklamalarını entegre bir şekilde sağlayarak tekrarları önler.

Ölçütler ve hedefler

- 27 **Ölçüt ve hedeflere ilişkin iklimle ilgili finansal açıklamaların amacı, genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarının, iklimle ilgili olarak işletmenin belirlediği hedeflere ve yasa veya düzenlemeler uyarınca ulaşması gereken hedeflere yönelik ilerleme de dâhil olmak üzere, bir işletmenin iklimle ilgili risklerle ve fırsatlarla ilgili performansını anlamalarını sağlamaktır.**
- 28 Bu amaca ulaşmak için, işletme aşağıdakileri açıklar:
- (a) Sektörler arası ölçüt kategorileriyle ilgili bilgileri (Bkz. 29-31 paragrafları),
  - (b) Belirli iş modelleriyle, faaliyetlerle veya bir sektöre katılımın özelliği olan diğer ortak özelliklerle ilişkili sektör bazlı ölçütleri (Bkz. 32'nci paragraf) ve
  - (c) Yönetişim organı veya yönetim tarafından bu hedeflere yönelik ilerlemeyi ölçmek için kullanılan ölçütler de dâhil olmak üzere, iklimle ilgili riskleri azaltmak veya bunlara uyum sağlamak veya iklim ile ilgili fırsatlardan yararlanmak için işletme tarafından belirlenen hedefleri ve yasa veya düzenlemelerle yerine getirilmesi gereken hedefleri (Bkz. 33-37 paragrafları).

İklimle ilgili ölçütler

- 29 İşletme, aşağıdaki sektörler arası ölçüt kategorileriyle ilgili bilgileri açıklar:
- (a) *Sera gazı emisyonları*—işletme:
    - (i) Raporlama dönemi boyunca üretilen, *Sera Gazı Protokolü Kurumsal Standardı* uyarınca ölçülen, metrik ton *CO₂ eşdeğeri* (Bkz. B19–B22 paragrafları) olarak ifade edilen ve aşağıdaki şekilde sınıflandırılan mutlak brüt sera gazı emisyonlarını açıklar:
      - (1) *Kapsam 1 sera gazı emisyonları*,
      - (2) *Kapsam 2 sera gazı emisyonları ve*
      - (3) *Kapsam 3 sera gazı emisyonları.*

- (ii) Sera gazı emisyonlarını, yetkili bir makam veya işletmenin kayıtlı olduğu bir borsa, farklı bir yöntem kullanmasını gerektirmedikçe Sera Gazı Protokolü: Kurumsal Muhasebe ve Raporlama Standardı'na (2004) göre ölçer (Bkz. B23–B25 paragrafları),
- (iii) Sera gazı emisyonlarını ölçmek için kullandığı yaklaşımı (Bkz. B26–B29 paragrafları) aşağıdakiler dâhil olmak üzere açıklar:
- (1) İşletmenin sera gazı emisyonlarını ölçmek için kullandığı ölçüm yaklaşımını, girdilerini ve varsayımlarını,
  - (2) İşletmenin sera gazı emisyonlarını ölçmek için kullandığı ölçüm yaklaşımını, girdileri ve varsayımları seçme nedenini ve
  - (3) İşletmenin raporlama döneminde ölçüm yaklaşımında, girdilerinde ve varsayımlarında yaptığı değişiklikleri ve bu değişikliklerin nedenlerini,
- (iv) 29(a)(i)(1)–(2) paragrafı uyarınca açıklanan Kapsam 1 ve Kapsam 2 sera gazı emisyonları için, emisyonları aşağıdakiler arasında ayırır:
- (1) Konsolide edilen grup (örneğin, TFRS Muhasebe Standartlarını uygulayan bir işletme için bu grup, ana şirket ve onun konsolide edilen bağlı ortaklıklarından oluşur) ve
  - (2) 29(a)(iv)(1) paragrafının dışında bırakılan diğer yatırımlar (örneğin; TFRS Muhasebe Standartlarını uygulayan bir işletme için bu yatırımlar iştirakleri, iş ortaklıklarını ve konsolide edilmeyen bağlı ortaklıkları içerir).
- (v) 29(a)(i)(2) paragrafı uyarınca açıklanan Kapsam 2 sera gazı emisyonları için, konuma dayalı Kapsam 2 sera gazı emisyonlarını açıklar ve kullanıcıların işletmenin Kapsam 2 sera gazı emisyonlarını (Bkz. B30–B31 paragrafları) anlamalarını sağlamak için gerekli olan sözleşme araçları hakkında bilgi sağlar ve
- (vi) 29(a)(i)(3) paragrafı uyarınca ve B32–B57 paragraflarına atıfta bulunularak açıklanan Kapsam 3 sera gazı emisyonları için aşağıdakileri açıklar:
- (1) Sera Gazı Protokolü Kurumsal Değer Zinciri (Kapsam 3) Muhasebe ve Raporlama Standardı'nda (2011) tanımlanan *Kapsam 3 kategorilerine* uygun olarak, işletmenin Kapsam 3 sera gazı emisyon ölçümüne dâhil edilen kategoriler ve
  - (2) İşletmenin faaliyetlerinin varlık yönetimi, ticari bankacılık veya sigortacılık içermesi durumunda, işletmenin Kategori 15 sera gazı emisyonları veya bunların yatırımlarıyla ilişkili olanlar (*finans edilen emisyonlar*) hakkında ek bilgiler (Bkz. B58–B63 paragrafları),
- (b) İklimle ilgili geçiş riskleri—iklimle ilgili geçiş risklerine karşı dayanıksız varlıkların veya işletme faaliyetlerinin miktarı ve yüzdesi,
- (c) İklimle ilgili fiziksel riskler—iklimle ilgili fiziksel risklere karşı dayanıksız varlıkların veya işletme faaliyetlerinin miktarı ve yüzdesi,
- (d) İklimle ilgili fırsatlar— iklimle ilgili fırsatlarla uyumlu varlıkların veya işletme faaliyetlerinin miktarı ve yüzdesi,
- (e) Sermaye dağıtımı—iklimle ilgili riskler ve fırsatlara yönelik dağıtılan sermaye harcaması, finansman veya yatırım miktarı,
- (f) *İç karbon fiyatları*—işletme aşağıdakileri açıklar:
- (i) İşletmenin karar verme sürecinde bir karbon fiyatı uygulayıp uygulamadığına ve nasıl uyguladığına dair bir açıklama (örneğin, yatırım kararları, transfer fiyatlandırması ve senaryo analizi) ve
  - (ii) İşletmenin sera gazı emisyonlarının maliyetlerini değerlendirmek için kullandığı her bir metrik ton sera gazı emisyonunun fiyatını,
- (g) Ücretlendirme— işletme aşağıdakileri açıklar:
- (i) İklimle ilgili hususların yönetici maaşına dâhil edilip edilmediğine ve nasıl dâhil edildiğine dair bir açıklama (ayrıca Bkz. paragraf 6(a)(v)),
  - (ii) İklimle ilgili hususlarla bağlantılı olarak cari dönemde finansal tablolara alınan üst düzey yönetici ücretlerinin yüzdesi.

- 30 İşletme, 29(b)–(d) paragrafındaki hükümleri karşılamak için açıklamaları hazırlarken, aşırı maliyet veya çabaya katlanmadan raporlama tarihinde işletmenin elinde bulunan tüm makul ve desteklenebilir bilgileri kullanır.
- 31 İşletme 29(b)–(g) paragrafındaki hükümleri karşılamak için açıklamaları hazırlarken, B64–B65 paragraflarına atıfta bulunur.
- 32 İşletme, bir sektöre katılımın özelliği olan bir veya daha fazla belirli iş modeli, faaliyet veya diğer ortak özelliklerle ilişkili sektör bazlı ölçütleri açıklar. İşletme açıkladığı sektöre dayalı ölçütleri belirlerken, *TSRS S2 Sektör Bazlı Uygulama Rehberi*'nde açıklanan açıklama konularıyla ilişkili sektöre dayalı ölçütlere atıfta bulunur ve bunların uygulanabilirliğini değerlendirir.

İklimle ilgili hedefler

- 33 İşletme, stratejik hedeflerine ulaşmaya yönelik ilerlemeyi izlemek için belirlediği iklimle ilgili nicel ve nitel hedefleri ve sera gazı emisyonu hedefleri de dâhil olmak üzere yasa veya düzenlemeler uyarınca sağlaması gereken tüm hedefleri açıklar. İşletme her bir hedef için aşağıdakileri açıklar:
- (a) Hedefi belirlemek için kullanılan ölçüt (Bkz. B66-B67 paragrafları),
  - (b) Hedefin amacı (örneğin; azaltım, uyum veya bilime dayalı girişimlere uygunluk),
  - (c) Hedefin geçerli olduğu işletme bölümü (örneğin, hedefin işletmenin tamamı için mi yoksa belirli bir iş birimi veya belirli bir coğrafi bölge gibi işletmenin yalnızca bir kısmı için mi geçerli olduğu),
  - (d) Hedefin geçerli olduğu dönem,
  - (e) İlerlemenin ölçüldüğü baz dönem,
  - (f) Dönüm noktaları ve ara hedefler,
  - (g) Hedefin nicel olması durumunda, mutlak hedef mi yoksa yoğunluk hedefi mi olduğu,
  - (h) İklim değişikliğine ilişkin en son uluslararası anlaşmanın, bu anlaşmadan kaynaklanan hukuki taahhütler de dâhil olmak üzere, hedefi nasıl biçimlendirdiği.
- 34 İşletme, aşağıdakiler dâhil olmak üzere her bir hedefi belirleme ve gözden geçirme yaklaşımı ve her bir hedefe yönelik ilerlemeyi nasıl izlediği hakkındaki bilgileri açıklar:
- (a) Hedefin ve hedefi belirleme metodolojisinin üçüncü bir tarafça doğrulanıp doğrulanmadığı,
  - (b) İşletmenin hedefi gözden geçirme süreçleri,
  - (c) Hedefe ulaşmaya yönelik ilerlemeyi izlemek için kullanılan ölçütler ve
  - (d) Hedefteki herhangi bir değişiklik ve bu değişiklik için bir açıklama.
- 35 İşletme, iklimle ilgili her bir hedefe yönelik performansına ilişkin bilgileri ve performansındaki eğilimlerin veya değişikliklerin bir analizini açıklar.
- 36 İşletme, 33-35 paragrafları uyarınca açıklanan her bir sera gazı emisyon hedefi için aşağıdakileri açıklar:
- (a) Hangi sera gazı emisyonlarının hedef kapsamında olduğunu,
  - (b) Kapsam 1, Kapsam 2 veya Kapsam 3 sera gazı emisyonlarının hedef kapsamında olup olmadığını,
  - (c) Hedefin brüt sera gazı emisyon hedefi mi yoksa net sera gazı emisyon hedefi mi olduğunu. İşletmenin net sera gazı emisyon hedefi açıklaması durumunda, ilgili brüt sera gazı emisyon hedefini de ayrıca açıklaması gerekir (Bkz. B68-B69 paragrafları).
  - (d) Hedefin sektörel bir karbonsuzlaştırma yaklaşımı kullanılarak elde edilip edilmediği.
  - (e) İşletmenin herhangi bir net sera gazı emisyonu hedefine ulaşmak için sera gazı emisyonlarını denkleştirmek üzere kullanmayı planladığı *karbon kredisi*. İşletme, planlanan karbon kredisi kullanımını açıklarken, B70–B71 paragraflarına atıfta bulunarak aşağıdakiler hakkındaki bilgiler dâhil bilgi açıklar:
    - (i) Herhangi bir net sera gazı emisyonu hedefine ulaşmanın nasıl ve ne ölçüde karbon kredilerinin kullanımına bağlı olduğu,
    - (ii) Karbon kredilerinin hangi üçüncü taraf program(lar)ınca doğrulayacağı veya sertifikalandırılacağı,

- (iii) Esas denkleştirmenin doğaya dayalı mı yoksa teknolojik karbon giderimine mi dayalı olacağı ve esas denkleştirmenin karbon azaltımı veya giderimi yoluyla elde edilip edilmeyeceği dâhil olmak üzere karbon kredisinin türü,
- (iv) Genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarının, işletmenin kullanmayı planladığı karbon kredilerinin güvenilirliğini ve bütünlüğünü anlaması için gerekli olan diğer tüm faktörler (örneğin, karbon denkleştirmesinin kalıcılığına ilişkin varsayımlar).

37 İşletme, 33-34 paragraflarında açıklanan bir hedefe ulaşmaya yönelik ilerlemeyi belirlemek ve izlemek için kullanılan ölçütleri belirlerken ve açıklarken; yürürlükteki bir TSRS’de açıklananlar veya TSRS S1’deki hükümleri karşılayan ölçütler dâhil olmak üzere sektörler arası ölçütlere (Bkz. 29’uncu paragraf) ve sektör bazlı ölçütlere atıfta bulunur ve bunların uygulanabilirliğini değerlendirir.

Ek A Tanımlanan terimler

Bu ek, TFRS S2'nin ayrılmaz bir parçasıdır ve bu Standardın diğer bölümleriyle aynı bağlayıcılığa sahiptir.

CO₂ eşdeğeri	Her bir sera gazının küresel ısınma potansiyelini , bir birim karbondioksitin küresel ısınma potansiyeli cinsinden ifade eden evrensel ölçü birimidir. Bu birim, farklı sera gazlarının salınımını (veya salınımından kaçınmayı) ortak bir temele göre değerlendirmek için kullanılır.
Dolaylı sera gazı emisyonları	Bir işletmenin faaliyetlerinin bir sonucu olan, ancak başka bir işletmenin sahip olduğu veya onun tarafından kontrol edilen kaynaklarda meydana gelen emisyonlardır.
Finanse edilen emisyonlar	Yatırım yapılan bir kuruluşun veya diğer bir tarafın brüt sera gazı emisyonlarının, bir işletme tarafından yatırım yapılan kuruluşa veya diğer bir tarafa verilen krediler ve yatırımlarla ilişkilendirilen kısmı. Bu emisyonlar, Sera Gazı Protokolü Kurumsal Değer Zinciri (Kapsam 3) Muhasebe ve Raporlama Standardında (2011) tanımlanan Kapsam 3 Kategori 15'in (yatırımlar) bir parçasıdır.
İç karbon fiyatı	<p>Bir işletme tarafından yatırım, üretim ve tüketim modellerindeki değişikliklerin ve potansiyel teknolojik ilerlemenin ve gelecekteki emisyon azaltma maliyetlerinin finansal sonuçlarını değerlendirmek için kullanılan fiyattır. İşletmelerin iç karbon fiyatları, bir dizi yönetsel uygulama için kullanılabilir. İşletmeler tarafından yaygın olarak kullanılan iki tür iç karbon fiyatı vardır.</p> <p>(a) İşletmenin ücretlendirmedeği ancak risk etkileri, yeni yatırımlar, projelerin net bugünkü değeri ve çeşitli girişimlerin maliyet ve faydaları gibi hususların ekonomik sonuçlarını veya tercihlerini anlamak için kullanılacak teorik bir maliyet veya kavramsal bir tutar olan bir gölge fiyat ve</p> <p>(b) Sera gazı emisyonlarına dayalı olarak bir ticari faaliyete, ürün hattına veya başka bir iş birimine uygulanan bir karbon fiyatı olan bir iç vergi veya harçtır (bu iç vergiler veya ücretler, şirket içi transfer fiyatlandırmasına benzer).</p>
İklim değişikliği ile ilgili son uluslararası anlaşma	İklim değişikliği ile mücadele için Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi üyesi devletler tarafından imzalanan bir anlaşma. Anlaşmalar, sera gazı emisyonlarının azaltılması için normlar ve hedefler belirler.
İklim esnekliği	Bir işletmenin iklimle ilgili değişikliklere, gelişmelere veya belirsizliklere uyum sağlama kapasitesidir. İklim esnekliği, iklimle ilgili geçiş risklerine ve iklimle ilgili fiziksel risklere karşılık verme ve bunlara uyum sağlama yeteneği dâhil olmak üzere, iklimle ilgili riskleri yönetme ve iklimle ilgili fırsatlardan yararlanma kapasitesini içerir. Bir işletmenin iklim esnekliği, iklimle ilgili değişikliklere, gelişmelere ve belirsizliklere karşı hem stratejik esnekliğini hem de operasyonel esnekliğini içerir.
İklimle ilgili fiziksel riskler	<p>Olaya dayalı gerçekleşebilen iklim değişikliğinden (akut fiziksel risk) veya iklim modellerindeki uzun vadeli değişimlerden (kronik fiziksel risk) kaynaklanan risklerdir. Akut fiziksel riskler; şiddeti ve sıklığı artan fırtınalar, seller, kuraklık veya sıcak hava dalgaları gibi hava muhalefiyle ilgili olaylardan kaynaklanır. Kronik fiziksel riskler, deniz seviyesinin yükselmesine, azalan su mevcudiyetine, biyolojik çeşitlilik kaybına ve toprak verimliliğindeki değişikliklere yol açabilecek yağış ve sıcaklıktaki değişiklikler dâhil olmak üzere iklim modellerindeki uzun vadeli değişimlerden kaynaklanır.</p> <p>Bu riskler, varlıklara doğrudan zarar verilmesinden veya tedarik zinciri aksamasının dolaylı etkilerinden kaynaklanan maliyetler gibi bir işletme için finansal sonuçlar doğurabilir. İşletmenin finansal performansı, su mevcudiyeti, kaynak temini ve kalitesindeki değişikliklerden ve işletmenin tesislerini, operasyonlarını, tedarik zincirlerini, ulaşım ihtiyaçlarını ve çalışan sağlığını ve güvenliğini etkileyen aşırı sıcaklık değişikliklerinin de etkilenebilir.</p>
İklimle ilgili geçiş planı	Bir işletmenin, sera gazı emisyonlarını azaltmak gibi eylemler de dâhil olmak üzere, daha düşük karbonlu ekonomiye geçişine yönelik hedeflerini, eylemlerini veya

	kaynaklarını ortaya koyan genel stratejisinin bir yönü.
İklimle ilgili geçiş riski	Düşük karbon ekonomisine geçiş çabalarından kaynaklanan risklerdir. Geçiş riskleri, politika, yasal, teknoloji, pazar ve itibar risklerini içerir. Bu riskler, işletme için işletme maliyetlerinde artış veya iklimle ilgili yeni veya değiştirilmiş düzenlemeler nedeniyle varlık değer düşüklüğü gibi finansal sonuçlar doğurabilir. İşletmenin finansal performansı, değişen tüketici talepleri ve yeni teknolojilerin geliştirilmesi ve etkin kullanılmasından da etkilenebilir.
İklimle ilgili riskler ve fırsatlar	İklimle ilgili riskler, iklim değişikliğinin bir işletme üzerindeki potansiyel olumsuz etkilerini ifade eder. Bu riskler, iklimle ilgili fiziksel riskler ve iklimle ilgili geçiş riskleri olarak sınıflandırılır. İklimle ilgili fırsatlar, bir işletme için iklim değişikliğinden kaynaklanan potansiyel olumlu etkileri ifade eder. İklim değişikliğini hafifletme ve iklim değişikliğine uyum sağlama çabaları, bir işletme için iklimle ilgili fırsatlar üretebilir.
Kapsam 1 sera gazı emisyonları	Bir işletmenin sahip olduğu veya kontrol ettiği kaynaklardan ortaya çıkan doğrudan sera gazı emisyonları .
Kapsam 2 sera gazı emisyonları	Bir işletme tarafından satın alınarak veya edinilerek tüketilen elektrik, ısı veya buharın üretimi sırasında oluşan dolaylı sera gazı emisyonlarıdır . Satın alınan ve edinilen elektrik, bir işletmenin sınırlarına satın alınarak veya başka bir şekilde getirilen elektriktir. Kapsam 2 sera gazı emisyonları fiziki olarak elektriğin üretildiği tesiste oluşmaktadır.
Kapsam 3 sera gazı emisyonları	Bir işletmenin değer zincirinde meydana gelen hem yukarı yönlü hem de aşağı yönlü emisyonlar dâhil dolaylı sera gazı emisyonlarıdır (Kapsam 2 sera gazı emisyonları dâhil değildir) . Kapsam 3 sera gazı emisyonları, Sera Gazı Protokolü Kurumsal Değer Zinciri (Kapsam 3) Muhasebe ve Raporlama Standardı'ndaki (2011) Kapsam 3 kategorilerini içerir.
Kapsam 3 kategorileri	Kapsam 3 sera gazı emisyonları, Sera Gazı Protokolü Kurumsal Değer Zinciri (Kapsam 3) Muhasebe ve Raporlama Standardında (2011) açıklandığı gibi aşağıdaki 15 kategoriye ayrılmıştır: <ol style="list-style-type: none"> (1) Satın alınan mal ve hizmetler, (2) Sermaye malları, (3) Kapsam 1 emisyonlarına veya Kapsam 2 emisyonlarına dâhil olmayan yakıt ve enerjiyle ilgili faaliyetler, (4) Yukarı yönlü ulaşım ve dağıtım, (5) Faaliyetler sonucu üretilen atık, (6) İş seyahatleri, (7) Çalışanların işe gidiş gelişleri, (8) Yukarı yönlü kiralanan varlıklar, (9) Aşağı yönlü ulaşım ve dağıtım, (10) Satılan ürünlerin işlenmesi, (11) Satılan ürünlerin kullanımı, (12) Kullanım ömrü dolan satılan ürünlere uygulanacak işlem, (13) Aşağı yönlü kiralanan varlıklar, (14) Bayilikler ve (15) Yatırımlar.
Karbon kredisi	Bir karbon kredilendirme programı tarafından verilen ve sera gazı emisyonlarının azaltulmasını veya ortadan kaldırılmasını temsil eden bir emisyon birimi. Karbon kredileri, elektronik bir kayıt sistemi aracılığıyla benzersiz bir şekilde seri numaralandırılır, verilir, izlenir ve iptal edilir.
Küresel ısınma	Belirli bir sera gazının bir biriminin, bir birim CO ₂ 'ye göre ışımsal zorlama etkisini

potansiyeli	(atmosfere zarar derecesini) tanımlayan bir faktördür.
Sera gazları	Kyoto Protokolü'nde listelenen yedi sera gazı- karbondioksit (CO2); metan (CH4); nitröz oksit (N2O); hidroflorokarbonlar (HFC'ler); nitrojen triflorür (NF3); perflorokarbonlar (PFC'ler) ve kükürt hekzaflorür (SF6).

Diğer Standartlarda tanımlanan ve bu Standartta aynı anlamda kullanılan terimler

Açıklama konusu	Bir IFRS Sürdürülebilirlik Açıklama Standardında veya bir SASB Standardında düzenlendiği şekilde, belirli bir sektördeki işletmeler tarafından yürütülen faaliyetlere dayalı, sürdürülebilirlikle ilgili belirli bir risk veya fırsattır.
Değer zinciri	Raporlayan işletmenin iş modeli ve faaliyet gösterdiği dış çevreyle ilgili tüm etkileşimler, kaynaklar ve ilişkilerdir. Bir değer zinciri, insan kaynakları gibi işletmenin operasyonlarındaki etkileşimler, kaynaklar ve ilişkiler; malzeme ve hizmet tedariki ve ürün ve hizmet satışı ve teslimatı gibi tedarik, pazarlama ve dağıtım kanalları boyunca olanlar ve işletmenin faaliyet gösterdiği finansman, coğrafi, jeopolitik ve düzenleyici ortamlar dâhil bir işletmenin ürün veya hizmetlerini oluşturmak için tasarımdan teslimata, tüketimine ve kullanım ömrünün sonuna kadar kullandığı ve bağlı olduğu etkileşimleri, kaynakları ve ilişkileri kapsar.
Genel amaçlı finansal raporlar	Aslı kullanıcılar , işletmeye kaynak sağlamaya ilişkin kararlar alırken yararlı olan, raporlayan işletme hakkında finansal bilgiler sağlayan raporlardır. Bu kararlar aşağıdakilerle ilgili kararları içerir: <ul style="list-style-type: none"> (a) Özkaynak araçlarının ve borçlanma araçlarını satın alınması, satılması veya elde tutulması, (b) Kredi ve diğer kredi türlerinin sağlanması veya satılması veya (c) İşletmenin ekonomik kaynaklarının kullanımını etkileyen işletme yönetiminin eylemleri üzerinde oy kullanma veya başka şekilde etkileme haklarını kullanılması. Genel amaçlı finansal raporlama, bir işletmenin genel amaçlı finansal tablolarını ve sürdürülebilirlikle ilgili finansal açıklamalarını- bunlarla sınırlı olmamakla birlikte- kapsar.
Genel amaçlı finansal raporların aslı kullanıcıları (aslı kullanıcıları)	Mevcut ve potansiyel yatırımcılar, borç verenler ve diğer kredi verenler.
İş modeli	Bir işletmenin, faaliyetleri aracılığıyla işletmenin stratejik amaçlarını yerine getirmeyi ve işletme için değer yaratmayı ve böylece kısa, orta ve uzun vadede nakit akışları oluşturmayı amaçlayan girdileri, çıktıları ve sonuçlara dönüştürme sistemidir.
Uygulanamaz	Bir işletme, bir hükmü her türlü makul çaba gösterdikten sonra uygulayamıyorsa, o hükmün uygulanması mümkün değildir.

Ek B Uygulama rehberi

Bu ek, TFRS S2'nin ayrılmaz bir parçasıdır ve bu Standardın diğer bölümleriyle aynı bağlayıcılığa sahiptir.

İklim esnekliği (22'nci paragraf)

- B1 22'inci paragraf, bir işletmenin koşullarıyla orantılı bir yaklaşım kullanarak iklim esnekliğini değerlendirmesi için iklimle ilgili senaryo analizini kullanmasını gerektirir.² İşletmenin, aşırı maliyet veya çabaya katlanılmadan raporlama tarihinde elde edilen tüm makul ve desteklenebilir bilgileri dikkate almasını sağlayan iklimle ilgili senaryo analizine yönelik bir yaklaşım kullanması gerekir. B2–B18 paragrafları, bir işletmenin iklim esnekliğini değerlendirmek için senaryo analizini nasıl kullanacağına ilişkin rehberlik sağlar. Özellikle:
- (a) B2–B7 paragrafları, işletmenin içinde bulunduğu koşulları değerlendirirken dikkate alınması gereken faktörleri düzenler,
  - (b) B8–B15 paragrafları, iklimle ilgili senaryo analizine uygun bir yaklaşım belirlerken işletmenin dikkate alınması gereken faktörleri düzenler ve
  - (c) B16–B18 paragrafları, işletmenin zaman içinde iklimle ilgili senaryo analizine yaklaşımını belirlerken dikkate alınması gereken ek faktörleri düzenler.

Koşulların değerlendirilmesi

- B2 İşletme, iklimle ilgili senaryo analizine yönelik olarak, işletmenin iklimle ilgili senaryo analizini uyguladığı zamandaki koşullarıyla orantılı bir yaklaşım kullanır (Bkz. B3 paragrafı). Koşullarını değerlendirmek için işletme aşağıdakileri dikkate alır:
- (a) İşletmenin iklimle ilgili risk ve fırsatlara maruz kalma durumu (Bkz. B4–B5 paragrafları) ve
  - (b) İklimle ilgili senaryo analizi için işletmenin kullanabileceği beceriler, yetenekler ve kaynaklar (Bkz. B6–B7 paragrafları).
- B3 İşletme, iklimle ilgili senaryo analizini her kullandığında içinde bulunduğu koşulları değerlendirir. Örneğin, stratejik planlama döngüsüne uyum sağlamak için (Bkz. B18 paragrafı) her üç yılda bir iklimle ilgili senaryo analizi kullanan bir işletme, bu amaçla iklimle ilgili risklere ve fırsatlara maruz kalma durumunu ve o zamandaki mevcut beceri, yetenek ve kaynaklarını yeniden değerlendirecektir.

İklimle ilgili risklere ve fırsatlara maruz kalma

- B4 Bir işletme, koşullarını değerlendirirken ve iklimle ilgili senaryo analizi için kullanacağı yaklaşımı belirlerken, iklimle ilgili risklere ve fırsatlara maruz kalma durumunu değerlendirir. Bu değerlendirme, iklimle ilgili senaryo analizinde belirli bir yaklaşımı kullanmanın potansiyel faydalarını anlamak için temel bir bağlam sağlar. Örneğin, işletmenin iklimle ilgili riske yüksek derecede maruz kalması durumunda, iklimle ilgili senaryo analizinde daha nicelik veya teknik olarak gelişmiş bir yaklaşım, işletmeye ve genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarına daha fazla fayda sağlayacaktır. İşletmenin iklimle ilgili az veya nispeten daha az şiddetli risklere ve fırsatlara maruz kalması durumunda, genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarının, nicel veya teknik olarak gelişmiş iklimle ilgili senaryo analizlerinden yararlanma olasılığı daha düşük olacaktır. Bunun anlamı- diğer her şey eşit olduğunda- işletmenin iklimle ilgili risklere veya fırsatlara maruz kalması ne kadar fazlaysa, işletmenin iklimle ilgili senaryo analizinin teknik olarak daha karmaşık bir formunun gerekli olduğunu belirleme olasılığı o kadar yüksektir.
- B5 Bu Standart, bir işletmenin maruz kaldığı iklimle ilgili riskleri ve fırsatları belirlemesini (Bkz. 10'uncu paragraf) ve bu risk ve fırsatları belirlemek, değerlendirmek, önceliklendirmek ve izlemek için kullandığı süreçlerle ilgili bilgileri açıklamasını (Bkz. 25'inci paragraf) gerektirir. İşletmenin 10'uncu ve 25'inci paragraflar uyarınca açıkladığı bilgiler, işletmenin iklimle ilgili risklere ve fırsatlara maruz kalması konusundaki değerlendirmesine ilişkin bilgi sağlayabilir.

² Bu uygulama rehberi (B1–B18 paragrafları), Teknik Ek: İklimle Bağlantılı Risklerin ve Fırsatların Açıklanmasında Senaryo Analizinin Kullanımı (2017) ve Finansal Olmayan Şirketler için Senaryo Analizi Rehberi (2020) dâhil olmak üzere, İklimle İlişkili Finansal Açıklamalar Görev Gücü (TCFD) tarafından yayımlanan belgelerde belirtilen uygulama aralığından yararlanmaktadır.

Mevcut beceriler, yetenekler ve kaynaklar

- B6 Bir işletme, iklimle ilgili senaryo analizinde kullanmak üzere uygun bir yaklaşım belirlerken mevcut becerileri, yetenekleri ve kaynakları dikkate alır. Bu beceriler, yetenekler ve kaynaklar hem iç hem de dış becerileri, yetenekleri ve kaynakları içerebilir. İşletmenin mevcut becerileri, yetenekleri ve kaynakları, iklimle ilgili senaryo analizine yönelik belirli bir yaklaşımın gerektirdiği potansiyel maliyet ve çaba düzeyini değerlendirmesi için bilgilendiren bir bağlam sağlar. Örneğin, bir işletme iklim esnekliğini değerlendirmek için iklimle ilgili senaryo analizinin kullanımını araştırmaya yeni başladıysa, aşırı maliyet veya çaba katlanmadan iklimle ilgili senaryo analizinde nicel veya teknik olarak gelişmiş bir yaklaşım kullanamayabilir. Şüpheye mahal vermemek için, işletmenin kaynaklara sahip olması durumunda gerekli becerileri ve yetenekleri elde etmek veya geliştirmek için yatırım yapabilir.
- B7 İklimle ilgili senaryo analizi yoğun kaynak gerektirebilir ve -tekrarlı bir öğrenme süreci aracılığıyla- birden çok planlama döngüsü boyunca geliştirilebilir ve iyileştirilebilir. Bir işletme iklimle ilgili senaryo analizini tekrar ettikçe, işletmenin iklimle ilgili senaryo analizine yaklaşımını zaman içinde güçlendirmesini sağlayacak beceri ve yetenekler geliştirmesi muhtemeldir. Örneğin, bir işletme henüz iklimle ilgili senaryo analizini kullanmadıysa veya iklimle ilgili senaryo analizinin yaygın olarak kullanılmadığı bir sektörde yer alıyorsa, işletmenin beceri ve yeteneklerini geliştirmek için daha fazla zamana ihtiyacı olabilir. Buna karşın -maden çıkarma ve maden işleme- gibi iklimle ilgili senaryo analizinin yerleşik bir uygulama olduğu bir sektördeki bir işletmenin, tecrübeleriyle becerilerini ve yeteneklerini güçlendirmesi beklenebilir.

Uygun yaklaşımın belirlenmesi

- B8 İşletme, aşırı maliyet veya çabaya katlanmadan raporlama tarihinde elde edilen tüm makul ve desteklenebilir bilgileri dikkate almasını sağlayan iklimle ilgili senaryo analizine yönelik bir yaklaşım belirler. Yaklaşımın belirlenmesinde, işletmenin maruz kaldığı iklimle ilgili risklerin ve fırsatların (Bkz. B4–B5 paragrafları) ve mevcut beceri, yetenek ve kaynaklarının değerlendirilmesiyle (Bkz. B6–B7 paragrafları) elde edilen bilgiler kullanılır. Böyle bir belirleme yapmak aşağıdakileri içerir:
- (a) İklimle ilgili senaryo analizi için girdilerin seçilmesi (Bkz. B11–B13 paragrafları) ve
- (b) İklimle ilgili senaryo analizinin nasıl yürütüleceğine ilişkin analitik seçimler yapılması (Bkz. B14–B15 paragrafları).
- B9 Makul ve desteklenebilir bilgiler, geçmiş olaylar, mevcut koşullar ve gelecekteki koşulların tahminleri hakkında bilgiler içerir. Ayrıca nicel veya nitel bilgileri ve dış kaynaktan elde edilen veya şirket içinde sahip olunan veya geliştirilen bilgileri de içerir.
- B10 İşletmenin, aşırı maliyet veya çabaya katlanmaksızın raporlama tarihinde elinde bulunan tüm makul ve desteklenebilir bilgileri değerlendirmesine olanak sağlayacak girdi ve analitik seçeneklerin bileşimini belirlemek için muhakeme yapması gerekecektir. Gereken muhakeme derecesi, ayrıntılı bilgilerin mevcudiyetine bağlıdır. Zaman dilimi arttıkça ve ayrıntılı bilgilerin mevcudiyeti azaldıkça, gereken muhakeme derecesi artar.

Girdilerin seçimi

- B11 İşletme, iklimle ilgili senaryo analizinde kullanılacak girdileri seçerken, -senaryolar, değişkenler ve diğer girdiler dâhil- aşırı maliyet veya çabaya katlanmaksızın raporlama tarihinde işletmenin elinde bulunan tüm makul ve desteklenebilir bilgileri dikkate alır. Senaryo analizinde kullanılan girdiler, nitel veya nicel olan ve dış bir kaynaktan elde edilen veya içeride geliştirilen bilgileri içerebilir. Örneğin, gelecekteki eğilimleri ve makul sonuçlara giden bir dizi yolu tanımlayan -yetkili kaynaklardan gelen- halka açık iklimle ilgili senaryoların, aşırı maliyet veya çaba gerektirmeden işletme için ulaşılabilir olduğu değerlendirilir.
- B12 İklimle ilgili senaryo analizinde kullanılacak senaryoları, değişkenleri ve diğer girdileri seçerken, işletme, örneğin yetkili kaynaklardan kamuya açık ve ücretsiz olarak temin edilebilen bir veya daha fazla iklimle ilgili senaryoyu -uluslararası ve bölgesel senaryolar dâhil- kullanabilir. İşletmenin, belirli bir senaryoyu veya bir dizi senaryoyu kullanmak için makul ve desteklenebilir bir temeli olmalıdır. Örneğin, emisyonların düzenlendiği -veya gelecekte düzenlenmesinin muhtemel olduğu- bir yargı alanında faaliyetleri yoğunlaşan bir işletme, analizini daha düşük karbonlu bir ekonomiye düzenli bir geçişle veya iklim değişikliğine ilişkin en son uluslararası anlaşmaya ilişkin yasal taahhütlerle tutarlı bir senaryo kullanarak gerçekleştiriminin uygun olduğunu belirleyebilir. Örneğin başka bir yerde, iklimle ilgili fiziksel risklere daha fazla maruz kalan bir işletme, analizini mevcut politikaları dikkate alan yerelleştirilmiş bir iklimle ilgili senaryo kullanarak gerçekleştiriminin uygun olduğuna karar verebilir.
- B13 İşletme seçilen girdilerin makul ve desteklenebilir olup olmadığını değerlendirirken; işletmenin genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarının, işletmenin stratejisinin ve iş modelinin iklim değişikliğine,

gelişmelere ve belirsizliklere karşı esnekliğini işletmenin tanımlanmış iklimle ilgili risklerini ve fırsatlarını dikkate alarak anlamalarına olanak sağlayan bilgileri açıklamasını gerektiren 22'nci paragrafın amacını göz önünde bulundurulur. Bu, işletmenin iklimle ilgili senaryo analizine ilişkin girdilerin, örneğin işletmenin üstlendiği belirli faaliyetler ve bu faaliyetlerin coğrafi konumu gibi işletmenin koşullarıyla ilgili olacağı anlamına gelir.

Analitik seçimler yapmak

- B14 Bir işletmenin esnekliğinin değerlendirilmesi, yalnızca iklimle ilgili senaryo analizine yönelik münferit girdiler tarafından değil, aynı zamanda analizi yürütmek için bu girdileri bir araya getirirken geliştirdiği bilgilerden de etkilenecektir. İşletme, aşırı maliyet veya çabaya katlanmaksızın raporlama tarihinde elinde bulunan tüm makul ve desteklenebilir bilgileri dikkate almasını sağlayacak analitik seçimlere (örneğin, nitel analizin mi yoksa nicel modellemenin mi kullanılacağına) öncelik verir. Örneğin, bir işletmenin -aşırı maliyet ve çabaya katlanmaksızın- belirli bir sonuçla (örneğin, 1,5 santigrat derece sonucu) ilişkili birden fazla karbon fiyatlandırma yolunu birleştirebilmesi durumunda, bu tür bir yaklaşımın işletmenin maruz kaldığı riskle uygunluğunun kabul edildiği varsayımı altında, bu analizin işletmenin esneklik değerlendirmesini güçlendirmesi muhtemeldir.
- B15 Nicel bilgi genellikle işletmenin, iklim esnekliğine ilişkin daha etkili bir değerlendirme yapmasını sağlar. Bununla birlikte, nitel bilgiler (senaryo anlatımları dâhil) tek başına veya nicel verilerle birleştirilmiş halde, işletmenin esnekliğinin değerlendirilmesi için makul ve desteklenebilir bir temel sağlayabilir.

Ek hususlar

- B16 İklimle ilgili senaryo analizi, gelişen bir uygulamadır ve bu nedenle, bir işletmenin kullandığı yaklaşımın zaman içinde değişmesi muhtemeldir. B2-B7 paragraflarında açıklandığı gibi, işletme iklimle ilgili senaryo analizine yönelik yaklaşımını, işletmenin iklimle ilgili risklere ve fırsatlara maruz kalmasına ve senaryo analizi için mevcut olan beceriler, yetenekler ve kaynaklar dâhil olmak üzere kendi özel koşullarına göre belirler. Bu koşulların da zaman içinde değişmesi muhtemeldir. Bu nedenle, işletmenin iklimle ilgili senaryo analizine yaklaşımının bir raporlama döneminden veya stratejik planlama döngüsünden (Bkz. B18 paragrafı) diğerine aynı olması gerekmez.
- B17 Bir işletme, iklimle ilgili senaryo analizi için, böyle bir yaklaşımın işletmenin koşullarına uygun olması durumunda, nitelik senaryo anlatımları gibi daha basit bir yaklaşım kullanabilir. Örneğin, bir işletmenin hâlihazırda iklimle ilgili nicel senaryo analizini yürütecek beceri, yetenek veya kaynaklarının bulunmaması ancak iklimle ilgili riske yüksek derecede maruz kalması durumunda, işletme başlangıçta iklimle ilgili senaryo analizi için daha basit bir yaklaşım kullanabilir ancak yeteneklerini tecrübe yoluyla geliştirecek ve böylece zaman içinde iklimle ilgili senaryo analizine daha gelişmiş nicel bir yaklaşım uygulayacaktır. İklimle ilgili risklere ve fırsatlara yüksek derecede maruz kalan ve gerekli becerilere, yeteneklere veya kaynaklara erişimi olan bir işletmenin, iklimle ilgili senaryo analizine daha gelişmiş nicel bir yaklaşım uygulaması gerekir.
- B18 22'nci paragraf, bir işletmenin iklim esnekliğine ilişkin bilgileri her raporlama tarihinde açıklamasını gerektirse de işletme iklimle ilgili senaryo analizini, çok yıllık bir stratejik planlama döngüsü de dâhil olmak üzere stratejik planlama döngüsüne uygun olarak gerçekleştirebilir (örneğin, her üç ila beş yılda bir). Bu nedenle, bazı raporlama dönemlerinde, işletmenin 22(b) paragrafı uyarınca yaptığı açıklamalar, işletmenin yıllık olarak bir senaryo analizi yürütmemesi durumunda önceki raporlama dönemine göre değişmeden kalabilir. İşletme, iklimle ilgili senaryo analizini asgari olarak stratejik planlama döngüsüne uygun olarak günceller. Bununla birlikte, iklim belirsizliğinin işletmenin iş modeli ve stratejisi üzerindeki etkilerine ilişkin güncel bilgileri yansıtmak için işletmenin esnekliğine ilişkin bir değerlendirmenin yıllık olarak yapılması gerekir. Bu nedenle, bir işletmenin 22(a) paragrafı uyarınca yapacağı açıklama, diğer bir ifadeyle işletmenin esnekliğinin değerlendirilmesinin sonuçları- her raporlama döneminde güncellenir.

Sera gazları(29(a) paragrafı)

Sera gazı emisyonları

Belirli durumlarda, işletmenin raporlama döneminden farklı bir raporlama dönemine ait bilgileri kullanma izni

- B19 Bir işletme değer zincirindeki işletmelerin bir kısmından veya tamamından farklı bir raporlama dönemine sahip olabilir. Böyle bir fark, değer zincirindeki bu işletmelerden gelen sera gazı emisyon bilgilerinin, işletmenin raporlama dönemi için kendi açıklamalarında kullanmasına hazır olmayabileceği anlamına gelir. Bu tür durumlarda, ilgili bilgilerin işletmenin değer zincirinde yer alan ve raporlama dönemleri işletmenin raporlama döneminden farklı olan işletmelerden elde edilmesi durumunda, aşağıdaki koşulların da sağlanmasıyla, işletmenin kendi raporlama döneminden farklı raporlama dönemlerine ilişkin bilgileri kullanarak paragraf 29(a)(i) uyarınca sera gazı emisyonlarını ölçmesine izin verilir:
- İşletme, sera gazı emisyonlarını ölçmek ve açıklamak için değer zincirindeki işletmelerden aşırı maliyet veya çaba katlanmadan elde edilen en son verileri kullanır,
  - Raporlama dönemlerinin uzunluğu aynıdır ve
  - İşletme, değer zincirindeki işletmelerin raporlama tarihleri ile genel amaçlı finansal raporlarının tarihi arasında meydana gelen (sera gazı emisyonlarıyla ilgili) önemli olayların ve koşullardaki değişikliklerin etkilerini açıklar.

Küresel ısınma potansiyel değerleri kullanılarak sera gazlarının CO2 eşdeğeri olarak bir araya getirilmesi

- B20 29(a) paragrafı, bir işletmenin raporlama dönemi boyunca ürettiği mutlak brüt sera gazı emisyonlarını metrik ton CO2 eşdeğeri olarak ifade ederek açıklamasını gerektirir. Bu hükmü karşılamak için işletme, yedi sera gazı bileşeninin CO2 eşdeğeri değerlerini bir araya getirir.
- B21 Bir işletmenin sera gazı emisyonlarını ölçmek için doğrudan ölçüm kullanması durumunda, işletmenin raporlama tarihinde mevcut olan en son Hükümetler arası İklim Değişikliği Paneli değerlendirmesinden itibaren 100 yıllık bir zaman dilimini temel alan küresel ısınma potansiyel değerlerini kullanarak yedi sera gazı bileşenini CO2 eşdeğeri değerine dönüştürmesi gerekir.
- B22 Bir işletme, sera gazı emisyonlarını tahmin etmek için emisyon faktörlerini kullanması durumunda, -sera gazı emisyonlarını ölçmek için temel olarak- işletme faaliyetlerini en iyi temsil eden emisyon faktörlerini kullanır (Bkz. B29 paragrafı). Bu emisyon faktörlerinin bileşen gazları hâlihazırda CO2 eşdeğer değerlerine dönüştürmüş olması durumunda, işletmenin, raporlama tarihinde mevcut olan en son Hükümetler arası İklim Değişikliği Paneli değerlendirmesinden itibaren 100 yıllık bir zaman dilimini temel alan küresel ısınma potansiyel değerlerini kullanarak emisyon faktörlerini yeniden hesaplaması gerekmez. Bununla birlikte, bir işletmenin CO2 eşdeğer değerlerine dönüştürülmemiş emisyon faktörlerini kullanması durumunda, işletme, raporlama tarihinde mevcut olan en son Hükümetler arası İklim Değişikliği Paneli değerlendirmesinden itibaren 100 yıllık bir zaman dilimini temel alan küresel ısınma potansiyel değerlerini kullanır.

Sera Gazı Protokolü

- B23 29(a)(ii) paragrafı bir işletmenin Sera Gazı Protokolü: Kurumsal Muhasebe ve Raporlama Standardı (2004) uyarınca ölçülen sera gazı emisyonlarını açıklamasını gerektirir. Şüpheye mahal vermemek adına, işletme Sera Gazı Protokolü: Kurumsal Muhasebe ve Raporlama Standardı'ndaki (2004) hükümleri yalnızca bu Standarttaki hükümlerle çelişmediği ölçüde uygular. Örneğin, Sera Gazı Protokolü: Kurumsal Muhasebe ve Raporlama Standardı (2004), bir işletmenin Kapsam 3 sera gazı emisyonlarını açıklamasını gerektirmez, ancak işletmenin 29 (a) paragrafı uyarınca Kapsam 3 sera gazı emisyonlarını açıklaması gerekir.
- B24 Yetkili bir makam veya işletmenin kayıtlı olduğu bir borsa tarafından sera gazı emisyonlarını ölçmek için farklı bir yöntem kullanılması zorunlu tutulmadıkça, bir işletmenin Sera Gazı Protokolü: Kurumsal Muhasebe ve Raporlama Standardı'nı (2004) kullanması gerekir. Yetkili bir makam veya işletmenin kayıtlı olduğu bir borsa tarafından, işletmenin sera gazı emisyonlarını ölçmek için farklı bir yöntem kullanmasının zorunlu tutulması durumunda, ilgili yetkili makam veya borsanın hükümleri işletme için geçerli olduğu sürece, işletmenin Sera Gazı Protokolü: Kurumsal Muhasebe ve Raporlama Standardını (2004) kullanması yerine bu yöntemi kullanmasına izin verilir.

- B25 Bazı durumlarda, bir işletme, faaliyet gösterdiği ülkede, işletmenin belirli bir bölümü veya bazı sera gazı emisyonları için (örneğin, yalnızca Kapsam 1 ve Kapsam 2 sera gazı emisyonları için) sera gazı emisyonlarını açıklama zorunluluğuna tabi olabilir. Bu tür durumlarda yasal zorunluluk işletmeyi, bir bütün olarak işletmenin Kapsam 1, Kapsam 2 ve Kapsam 3 sera gazı emisyonlarını açıklamak için bu Standarttaki hükümleri uygulamaktan muaf tutmaz.

Ölçüm yaklaşımı, girdiler ve varsayımlar

- B26 29(a)(iii) paragrafı, bir işletmenin sera gazı emisyonlarını ölçmek için kullandığı ölçüm yaklaşımını, girdileri ve varsayımları açıklamasını gerektirir. Bu hükmün bir parçası olarak, işletmenin açıkladığı bilgiler aşağıdakiler hakkındaki bilgileri içerir:
- (a) İşletmenin Sera Gazı Protokolü: Kurumsal Muhasebe ve Raporlama Standardı (2004) uyarınca kullandığı ölçüm yaklaşımı (Bkz. B27 paragrafı),
  - (b) İşletme Sera Gazı Protokolü: Kurumsal Muhasebe ve Raporlama Standardı'nı (2004) kullanmıyorsa geçerli yöntemi ve işletmenin kullandığı ölçüm yaklaşımı (Bkz. B28 paragrafı),
  - (c) İşletmenin kullandığı emisyon faktörleri (Bkz. B29 paragrafı).

Sera Gazı Protokolünde belirtilen ölçüm yaklaşımı

- B27 Sera Gazı Protokolü: Kurumsal Muhasebe ve Raporlama Standardı (2004), bir işletmenin sera gazı emisyonlarını ölçerken kullanabileceği farklı ölçüm yaklaşımlarını içerir. 29(a)(iii) paragrafı uyarınca bilgi açıklarken, işletmenin kullandığı ölçüm yaklaşımı hakkındaki bilgileri açıklaması gerekir. Örneğin, işletme Sera Gazı Protokolü: Kurumsal Muhasebe ve Raporlama Standardı'na (2004) göre ölçülen sera gazı emisyonlarını açıkladığında, işletmenin özkaynak payı veya kontrol yaklaşımını kullanması gerekir. İşletme özellikle aşağıdakileri açıklar:
- (a) Sera gazı emisyonlarını belirlemek için kullandığı yaklaşımı (örneğin; Sera Gazı Protokolü: Kurumsal Muhasebe ve Raporlama Standardı'ndaki (2004) özkaynak payı veya kontrol yaklaşımı) ve
  - (b) İşletmenin ölçüm yaklaşımını seçmesinin nedeni veya nedenleri ve bu yaklaşımın 27'nci paragrafta yer alan açıklama hedefiyle nasıl ilişkili olduğu.

Diğer yöntemler ve ölçüm yaklaşımları

- B28 Bir işletme, 29(a)(ii), B24–B25 veya C4(a) paragraflarını uygulayarak başka bir yönteme göre ölçülen sera gazı emisyonlarını açıkladığında, aşağıdakileri açıklar:
- (a) İşletmenin sera gazı emisyonlarını belirlemek için kullandığı geçerli yöntem ve ölçüm yaklaşımını ve
  - (b) İşletmenin yöntem ve ölçüm yaklaşımını seçmesinin nedeni veya nedenleri ve bu yaklaşımın 27'nci paragrafta yer alan açıklama hedefiyle nasıl bir ilişkisi olduğunu.

Emisyon faktörleri

- B29 Bir işletmenin ölçüm yaklaşımına, girdilere ve varsayımlara ilişkin açıklamasının bir parçası olarak, işletme, genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarının, sera gazı emisyonlarının ölçümünde hangi emisyon faktörlerini kullandığını anlamalarına olanak sağlayan bilgileri açıklar. Bu Standart, bir işletmenin sera gazı emisyonlarının ölçümünde kullanması gereken emisyon faktörlerini belirtmez. Bunun yerine, bu Standart, bir işletmenin, sera gazı emisyonlarını ölçmek için temel olarak işletmenin faaliyetlerini en iyi yansıtan emisyon faktörlerini kullanmasını gerektirir.

Kapsam 2 sera gazı emisyonları

- B30 29(a)(v) paragrafı, bir işletmenin konuma dayalı Kapsam 2 sera gazı emisyonlarını açıklamasını ve kullanıcıların işletmenin Kapsam 2 sera gazı emisyonlarını anlamalarına olanak sağlamak için gerekli olan işletmenin imzalamış olduğu tüm sözleşme araçları hakkında bilgi vermesini gerektirir. Herhangi bir şüpheye mahal vermemek için, yalnızca bu tür araçların mevcut olması ve bunlar hakkındaki bilgilerin kullanıcıların işletmenin Kapsam 2 sera gazı emisyonlarını anlamasına olanak sağlaması durumunda, bir işletme Kapsam 2 sera gazı emisyonlarını konuma dayalı bir yaklaşım kullanarak açıklar ve sözleşme araçları hakkında bilgi sağlar.

- B31 Sözleşme araçları, bir işletme ile başka bir taraf arasında, enerji üretimi veya ayrıştırılmamış enerji özelliği talepleri ile birlikte verilen enerjinin satışı ve satın alınması için yapılan her türlü sözleşmedir (ayrıştırılmamış enerji özelliği talepleri, sera gazı özelliği sözleşme araçlarından ayrı ve farklı olan enerjinin satışı ve satın alınması ile ilgilidir). Farklı piyasalarda çeşitli sözleşme araçları mevcuttur ve işletme, açıklamanın bir parçası olarak piyasaya dayalı Kapsam 2 sera gazı emisyonları hakkındaki bilgileri açıklayabilir.

Kapsam 3 sera gazı emisyonları

- B32 29(a)(vi) paragrafı uyarınca, işletme, genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarının bu emisyonların kaynağını anlamalarını sağlamak için Kapsam 3 sera gazı emisyonları hakkındaki bilgileri açıklar. İşletme, Sera Gazı Protokolü Kurumsal Değer Zinciri (Kapsam 3) Muhasebe ve Raporlama Standardı'nda (2011) açıklandığı gibi, tüm değer zincirini (yukarı ve aşağı yönlü) ve Kapsam 3 sera gazı emisyonlarının 15 kategorisinin tamamını dikkate alır. 29(a)(vi) paragrafı uyarınca işletme, bu kategorilerden hangilerinin, Kapsam 3 sera gazı emisyonları açıklamalarına dâhil edildiğini açıklar.
- B33 Şüpheye mahal vermemek için, bir işletmenin sera gazı emisyonlarını ölçmek için kullandığı yöntemden bağımsız olarak, 29(a)(vi)(1) paragrafında açıklandığı gibi Kapsam 3 sera gazı emisyonlarının ölçümünde yer alan kategorileri açıklaması gerekir.
- B34 TFRS S1'in B11 paragrafı uyarınca, önemli bir olayın meydana gelmesi veya koşullarda önemli bir değişiklik olması durumunda, işletme, değer zinciri boyunca hangi Kapsam 3 kategorilerinin ve işletmelerin Kapsam 3 sera gazı emisyonlarının ölçümüne dâhil edileceğini yeniden değerlendirmek de dâhil olmak üzere, değer zinciri boyunca etkilenen tüm iklimle ilgili risklerin ve fırsatların kapsamını yeniden değerlendirir. Önemli bir olay veya koşullardaki önemli bir değişiklik, işletme söz konusu olaya veya koşullardaki değişikliğe dâhil olmadan meydana gelebilir ya da işletmenin genel amaçlı finansal raporlarının kullanıcıları için önemli olarak değerlendirdiği hususlardaki değişikliğin bir sonucu olarak ortaya çıkabilir. Örneğin, bu tür önemli olaylar veya koşullardaki önemli değişiklikler aşağıdakileri içerebilir:
- (a) İşletmenin değer zincirinde önemli bir değişiklik (örneğin, işletmenin değer zincirindeki bir tedarikçi tarafından, tedarikçinin sera gazı emisyonlarını önemli ölçüde değiştiren bir değişiklik yapılması),
  - (b) İşletmenin iş modelinde, faaliyetlerinde veya kurumsal yapısında önemli bir değişiklik (örneğin, işletmenin değer zincirini genişleten bir birleşme veya devralma) ve
  - (c) İşletmenin iklimle ilgili risklere ve fırsatlara maruz kalmasında önemli bir değişiklik (örneğin, işletmenin değer zincirindeki bir tedarikçinin, işletmenin öngörmediği bir emisyon düzenlemesi getirilmesinden etkilenmesi).
- B35 Bir işletmenin, değer zinciri boyunca iklimle ilgili herhangi bir risk veya fırsatın kapsamını, UFRS S1'deki B11 paragrafının gerektirdiğinden daha sık olarak yeniden değerlendirmesine izin verilir, ancak bu zorunlu tutulmaz.
- B36 UFRS S1'in B6(b) paragrafı uyarınca, değer zincirinin genişliğini ve bileşimini içeren kapsamını belirlemek için işletme, aşırı maliyet ve çabaya katlanmaksızın raporlama tarihinde işletmenin elinde bulunan tüm makul ve desteklenebilir bilgileri kullanır.
- B37 Varlık yönetimi, ticari bankacılık ve sigortacılıkla ilgili bir veya daha fazla finansal faaliyete katılan bir işletme, Kapsam 3 sera gazı emisyonlarına ilişkin açıklamasının bir parçası olarak, bu faaliyetlerle ilişkili finanse edilen emisyonlar hakkında ek bilgileri açıklar (Bkz. B58–B63 paragrafları).

Kapsam 3 ölçüm çerçevesi

- B38 Bir işletmenin Kapsam 3 sera gazı emisyonları ölçümünün, yalnızca doğrudan ölçümden ziyade tahmin kullanımını da içermesi olasıdır. İşletme, Kapsam 3 sera gazı emisyonlarını ölçerken, bu ölçümün gerçeğe uygun bir şekilde sunulmasını sağlayan bir ölçüm yaklaşımı, girdiler ve varsayımlar kullanır. B40–B54 paragraflarında açıklanan ölçüm çerçevesi, bir işletmenin Kapsam 3 sera gazı emisyonları açıklamalarını hazırlarken kullanması için rehberlik sağlar.
- B39 İşletmenin Kapsam 3 sera gazı emisyonlarını ölçerken kullandığı ölçüm yaklaşımını, girdileri ve varsayımları seçerken, aşırı maliyet veya çabaya katlanmaksızın raporlama tarihinde elinde bulunan tüm makul ve desteklenebilir bilgileri kullanması gerekir.
- B40 Bir işletmenin Kapsam 3 sera gazı emisyonlarının ölçümü, çeşitli girdilere dayanır. Bu Standart, işletmenin Kapsam 3 sera gazı emisyonlarını ölçmek için kullanması gereken girdileri belirtmez, ancak işletmenin

aşağıdaki tanımlayıcı özellikleri (belirli bir sırada listelenmemiştir) kullanarak girdilere ve varsayımlara öncelik vermesini gerektirir:

- (a) Doğrudan ölçüme dayalı veriler (B43–B45 paragrafları),
- (b) İşletmenin değer zincirindeki belirli faaliyetlerden elde edilen veriler (B46–B49 paragrafları),
- (c) Değer zinciri faaliyetinin ve bu faaliyetin neden olduğu sera gazı emisyonlarının olduğu ülkeyi ve bunlar için kullanılan teknolojiyi, gerçeğe uygun bir şekilde sunan güncel veriler (B50–B52 paragrafları) ve
- (d) Doğrulanmış veriler (B53–B54 paragrafları).

- B41 İşletmenin, yetkili bir makam veya kote olduğu bir borsa tarafından sera gazı emisyonlarını ölçmek için Sera Gazı Protokolü: Kurumsal Muhasebe ve Raporlama Standardı (2004) dışında bir yöntem kullanmasının zorunlu tutulması durumunda (Bkz. B24–B25 paragrafları) veya işletmenin C4(a) paragrafında açıklanan geçiş kolaylığından yararlanması durumunda bile, işletmenin, girdileri ve varsayımları önceliklendirmek için Kapsam 3 ölçüm çerçevesini uygulaması gerekir.
- B42 Bir işletmenin- B40 paragrafındaki özelliklere dayalı olarak- ölçüm yaklaşımına, girdilere ve varsayımlara ve işletmenin ilgili tercihlerine ilişkin değerlendirmelerine ilişkin önceliklendirmesi, yönetimin muhakemede bulunmasını gerektirir. Örneğin, bir işletmenin, değer zinciri faaliyeti ve bu faaliyetin neden olduğu emisyonların olduğu ülkeyi ve bunlar için kullanılan teknolojiyi daha iyi yansıtan veriler ile güncel veriler arasındaki tercihleri dikkate alması gerekebilir. Daha güncel veriler, değer zincirinde kullanılan teknoloji ve söz konusu faaliyetin yeri dâhil olmak üzere belirli bir faaliyet hakkında daha az ayrıntı sağlayabilir. Bununla birlikte, seyrek olarak yayımlanan daha eski verilerin, belirli bir faaliyeti ve bu faaliyetin neden olduğu sera gazı emisyonlarını daha iyi yansıttığı değerlendirilebilir.

Doğrudan ölçüme dayalı veriler

- B43 Kapsam 3 sera gazı emisyonlarını ölçmek için iki yöntem kullanılır: doğrudan ölçüm ve tahmin. Bir işletme- diğer her şey eşit olmak kaydıyla- bu iki yöntem arasından doğrudan ölçümü önceliklendirir.
- B44 “Doğrudan ölçüm”, sera gazı emisyonlarının doğrudan izlenmesini ifade eder ve -teoride- en doğru kanıtı sağlar. Bununla birlikte, Kapsam 3 sera gazı emisyonlarının doğrudan ölçülmesiyle ilgili zorluklar nedeniyle Kapsam 3 sera gazı emisyon verilerinin tahmin içermesi beklenir.
- B45 Kapsam 3 sera gazı emisyonlarının tahmini, varsayımlara ve uygun girdilere dayalı yaklaşık veri hesaplamalarını içerir. Tahmin kullanarak Kapsam 3 sera gazı emisyonlarını ölçen bir işletmenin iki tür girdi kullanması muhtemeldir:
- (a) İşletmenin sera gazı emisyonlarına neden olan faaliyetini temsil eden veriler (faaliyet verileri). Örneğin işletme, değer zinciri içinde malların taşınmasını temsil etmesi için seyahat edilen mesafeyi faaliyet verisi olarak kullanabilir.
  - (b) Faaliyet verilerini sera gazı emisyonlarına dönüştüren emisyon faktörleri. Örneğin işletme, kat edilen mesafeyi (faaliyet verileri) emisyon faktörlerini kullanarak sera gazı emisyonu verilerine dönüştürecektir.

İşletmenin değer zincirindeki belirli faaliyetlerden elde edilen veriler

- B46 Bir işletmeni Kapsam 3 sera gazı emisyonlarının ölçümü, doğrudan işletmeni değer zincirindeki belirli faaliyetlerden elde edilen verilere (birincil veriler), doğrudan işletmenin değer zincirindeki faaliyetlerden elde edilmeyen verilere (ikincil veriler) veya bunların veya her ikisinin bir kombinasyona dayanacaktır.
- B47 Bir işletmenin Kapsam 3 sera gazı emisyonlarını ölçerken, birincil verilerin ikincil verilere göre işletmenin değer zinciri faaliyetini ve sera gazı emisyonlarını yansıtmaya olasılığı daha yüksektir. Bu nedenle, işletme - diğer her şey eşit olmak kaydıyla- birincil verilerin kullanımını önceliklendirir.
- B48 Kapsam 3 sera gazı emisyonları için birincil veriler, bir işletmenin değer zincirindeki belirli faaliyetlerle ilgili olarak değer zincirindeki tedarikçiler veya diğer işletmeler tarafından sağlanan verileri içerir. Örneğin, birincil veriler, sığ okumalarından, elektrik faturalarından veya işletmenin değer zincirindeki belirli faaliyetleri yansıtan diğer yöntemlerden elde edilebilir. Birincil veriler işletme içinden (örneğin, işletmenin kendi kayıtları aracılığıyla) veya işletme dışından tedarikçilerden ve diğer değer zinciri ortaklarından (örneğin, satın alınan mallar veya hizmetler için tedarikçiye özel emisyon faktörleri) toplanabilir. Bir işletmenin değer zincirindeki belirli faaliyetlerden elde edilen veriler, işletmenin belirli değer zinciri faaliyetlerinin daha doğru bir temsilini sağlar ve bu nedenle işletmenin Kapsam 3 sera gazı emisyonlarını ölçmek için daha iyi bir temel sağlayacaktır.

- B49 Kapsam 3 sera gazı emisyonları için ikincil veriler, doğrudan bir işletmenin değer zincirindeki belirli faaliyetlerden elde edilmeyen verilerdir. İkincil veriler genellikle üçüncü taraf veri sağlayıcıları tarafından sağlanır ve ortalama sektör verilerini içerir (örneğin, yayımlanmış veri tabanlarından, devlet istatistiklerinden, literatür çalışmalarından ve sektör derneklerinden). İkincil veriler, faaliyet veya emisyon faktörlerine yaklaşmak için kullanılan verileri içerir. Ayrıca, ikincil veriler, başka bir faaliyet için sera gazı emisyonlarını tahmin etmek için kullanılan belirli bir faaliyete ait birincil verileri (vekil veriler) içerir. Bir işletme, Kapsam 3 sera gazı emisyonlarını ölçmek için ikincil verileri kullanması durumunda, bu verilerin işletmenin faaliyetlerini gerçeğe ne ölçüde uygun yansıttığını değerlendirir.

Değer zinciri faaliyetinin ve bu faaliyetin neden olduğu sera gazı emisyonlarının oluştuğu ülkeyi ve bunlar için kullanılan teknolojiyi gerçeğe uygun bir şekilde yansıtan güncel veriler

- B50 Bir işletme, ikincil verileri kullanması durumunda, verilerin temsil etmesi amaçlanan değer zinciri faaliyetinde kullanılan teknolojiyi esas alan veya bu teknolojiyi temsil eden faaliyet veya emisyon verilerinin kullanımına öncelik verir. Örneğin, bir işletme kendi faaliyetlerinden (örneğin, çalışanların seyahat ederken kullandığı belirli uçak modeli, seyahat edilen mesafe ve seyahat sınıfı) birincil verileri elde edebilir ve daha sonra bu birincil verileri hava yolculuğundan kaynaklanan sera gazı emisyonlarına ilişkin bir tahmine dönüştürmek için bu faaliyetlerden kaynaklanan sera gazı emisyonlarını yansıtan ikincil verileri kullanabilir.
- B51 Bir işletme, ikincil verileri kullanması durumunda, faaliyetin gerçekleştiği ülkeyi esas alan veya temsil eden faaliyet veya emisyon verilerine öncelik verir. Örneğin, bir işletme, faaliyet gösterdiği veya faaliyetin gerçekleştiği ülkeyle ilgili emisyon faktörlerine öncelik verir.
- B52 Bir işletme, ikincil verileri kullanması durumunda, raporlama dönemi boyunca işletmenin değer zinciri faaliyetini temsil eden ve güncel olan faaliyet veya emisyon verilerine öncelik verir. Bazı ülkelerde ve bazı teknolojiler için, ikincil veriler yıllık olarak toplanır ve bu nedenle, verilerin işletmenin mevcut uygulamasını temsil etmesi muhtemeldir. Ancak, bazı ikincil veri kaynakları, işletmenin kendi raporlama döneminden farklı bir raporlama döneminde toplanan bilgilere dayanır.

Doğrulanmış veriler

- B53 Bir işletme, doğrulanmış Kapsam 3 sera gazı emisyonu verilerine öncelik verir. Doğrulama, genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarına bilgilerin eksiksiz, tarafsız ve doğru olduğu konusunda güven verebilir.
- B54 Doğrulanmış veriler, işletme içinden veya işletme dışından doğrulanmış verileri içerebilir. Doğrulama, yerinde kontrol, hesaplamaların gözden geçirilmesi veya verilerin diğer kaynaklarla çapraz kontrolü dâhil olmak üzere çeşitli şekillerde gerçekleştirilebilir. Bununla birlikte, bazı durumlarda bir işletme, aşırı maliyet veya çaba katlanmaksızın Kapsam 3 sera gazı emisyonlarını doğrulayamayabilir. Örneğin, veri hacmi nedeniyle ya da verilerin, değer zincirindeki raporlayan işletmeden birçok kademe ayrılan işletmelerden, yani raporlayan işletmenin doğrudan etkileşimde bulunmadığı işletmelerden elde edilmesi nedeniyle işletmenin tam bir doğrulanmış veri seti elde etmesi engellenebilir. Bu tür durumlarda, bir işletmenin doğrulanmamış verileri kullanması gerekebilir.

Kapsam 3 sera gazı emisyonlarına ilişkin girdilerin açıklanması

- B55 İşletme, 29(a)(iii) paragrafı uyarınca Kapsam 3 sera gazı emisyonlarını ölçmek için kullandığı ölçüm yaklaşımı, girdiler ve varsayımlar hakkındaki bilgileri açıklar. Bu açıklama, B40 paragrafında açıklandığı gibi veri girişlerinin özellikleri hakkındaki bilgileri içerir. Bu açıklamanın amacı, işletmenin, genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarına, değer zinciri faaliyetini ve Kapsam 3 sera gazı emisyonlarını gerçeğe uygun bir şekilde yansıtan mevcut yüksek kaliteli verilere nasıl öncelik verdiği hakkında bilgi sağlamaktır. Bu açıklama aynı zamanda genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarının, işletmenin Kapsam 3 sera gazı emisyonlarını tahmin etmek için kullandığı ölçüm yaklaşımı, girdiler ve varsayımların neden ihtiyaca uygun olduğunu anlamalarına yardımcı olur.
- B56 İşletme, 29(a)(iii) paragrafında yer alan hükmün bir parçası olarak ve B40–B54 paragraflarında belirtilen ölçüm çerçevesi uyarınca Kapsam 3 verilerine nasıl öncelik verdiğini yansıtmak için, genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarının aşağıdakileri anlamalarına olanak sağlayan bilgileri açıklar:
- İşletmenin Kapsam 3 sera gazı emisyonlarının ne ölçüde, işletmenin değer zincirindeki belirli faaliyetlerden elde edilen girdiler kullanılarak ölçüldüğünü,
  - İşletmenin Kapsam 3 sera gazı emisyonlarının ne ölçüde, doğrulanmış girdiler kullanılarak ölçüldüğünü.

- B57 Bu Standart, Kapsam 3 sera gazı emisyonlarının ikincil veriler ve endüstri ortalamaları kullanılarak güvenilir bir şekilde tahmin edilebileceği varsayımını içerir. Bir işletmenin, Kapsam 3 sera gazı emisyonlarını tahmin etmenin *mümkün olmadığını* belirlediği nadir durumlarda, işletme Kapsam 3 sera gazı emisyonlarını nasıl yönettiğini açıklar. Bir işletme, bir hükmü her türlü makul çaba gösterdikten uygulayamıyorsa, o hükmün uygulanması mümkün değildir.

Finanse edilen emisyonlar

- B58 Finansal faaliyetlerde bulunan işletmeler, bu faaliyetlerle ilgili sera gazı emisyonlarına ilişkin risk ve fırsatlarla karşı karşıyadır. Daha yüksek sera gazı emisyonuna sahip karşı taraflar, borç alanlar veya yatırım yapılan işletmeler; teknolojik değişiklikler, arz ve talepteki değişimler ve politika değişikliği ile ilişkili risklere karşı hassas olabilir ve bu da bu işletmelere finansal hizmetler sağlayan finansal kuruluşu etkileyebilir. Bu riskler ve fırsatlar, kredi riski, piyasa riski, itibar riski ve diğer finansal ve operasyonel riskler şeklinde ortaya çıkabilir. Örneğin, giderek katılan karbon vergileri, yakıt verimliliği düzenlemeleri veya diğer politikalarından etkilenen finansman müşterileri ile ilgili olarak kredi riski ortaya çıkabilir; kredi riski ayrıca teknolojik değişimler yoluyla da ortaya çıkabilir. İtibar riski, fosil yakıt projelerinin finansmanından kaynaklanabilir. Ticari bankalar ve yatırım bankaları, varlık yöneticileri ve sigorta kuruluşları da dâhil olmak üzere finansal faaliyetlerde bulunan işletmeler, finanse edilen emisyonlarını ölçerek bu tür riskleri giderek daha fazla izlemekte ve yönetmektedir. Bu ölçüm, bir işletmenin iklim ile ilgili risklere ve fırsatlara maruz kalmasının ve işletmenin finansal faaliyetlerini zaman içinde nasıl uyarlaması gerekebileceğinin bir göstergesi işlevini görür.
- B59 29 (a)(i)(3) paragrafı, bir işletmenin raporlama döneminde üretilen yukarı ve aşağı yönlü emisyonları dâhil olmak üzere mutlak brüt Kapsam 3 sera gazı emisyonlarını açıklamasını gerektirir. Aşağıdaki finansal faaliyetlerden bir veya daha fazlasına katılan bir işletmenin, Kategori 15 emisyonları veya “finanse edilen emisyonlar” olarak da bilinen yatırımlarıyla ilişkili emisyonlar hakkında ek ve özellikli bilgileri açıklaması gerekir:
- (a) Varlık yönetimi (Bkz. B61 paragrafı),
  - (b) Ticari bankacılık (Bkz. B62 paragrafı) ve
  - (c) Sigortacılık (Bkz. B63 paragrafı).
- B60 Bir işletme, finanse ettiği emisyonlara ilişkin bilgileri açıklarken, 29(a) paragrafı uyarınca sera gazı emisyonlarının açıklanmasına ilişkin hükümleri uygular.

Varlık yönetimi

- B61 Varlık yönetimi faaliyetlerine katılan bir işletme aşağıdakileri açıklar:
- (a) Kapsam 1, Kapsam 2 ve Kapsam 3 sera gazı emisyonlarına göre ayrıştırılmış mutlak brüt finanse edilen emisyonları.
  - (b) B61(a) paragrafında sınıflandırılmış kalemlerin her biri için, işletmenin finansal tablolarının sunulduğu para birimi cinsinden ifade edilen, finanse edilen emisyon açıklamasında yer alan, yönetilen varlıkların (YV) toplam tutarı.
  - (c) İşletmenin finanse edilen emisyon hesaplamasına dâhil edilen toplam YV'nin yüzdesi. %100'den az olması durumunda işletme, varlık türleri ve ilişkili YV tutarı da dâhil olmak üzere hariç tutulanları açıklayan bilgileri açıklar.
  - (d) İşletmenin emisyon payını yatırımların boyutuna göre ilişkilendirmek için kullandığı tahsis yöntemi de dâhil olmak üzere, finanse edilen emisyonları hesaplamak için kullanılan metodoloji.

Ticari bankacılık

- B62 Ticari bankacılık faaliyetlerinde bulunan bir işletme aşağıdakileri açıklar:
- (a) Varlık sınıfına göre her sektör için Kapsam 1, Kapsam 2 ve Kapsam 3 sera gazı emisyonlarına göre ayrıştırılmış mutlak brüt finanse edilen emisyonları. İşletme:
    - (i) Endüstriye göre ayrıştırma yaparken— karşı tarafları sınıflandırmak için sınıflandırma sisteminin raporlama tarihinde mevcut olan en son sürümünü yansıtan Küresel Endüstri Sınıflandırma Standardı (GICS) 6 haneli endüstri seviyesi kodunu kullanır,
    - (ii) Varlık sınıfına göre ayrıştırma yaparken— yapılan açıklama; kredileri, proje finansmanını, tahvilleri, sermaye yatırımlarını ve çekilmemiş kredi taahhütlerini içerir. İşletmenin, diğer varlık sınıfları için finanse edilen emisyonları hesaplaması ve

açıklaması durumunda işletme, bu ek varlık sınıflarının dâhil edilmesinin genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarına neden ihtiyaca uygun bilgi sağladığına dair bir açıklama da ekler.

- (b) Varlık sınıfına göre her sektöre ilişkin brüt risk tutarı, işletmenin finansal tablolarının sunum para birimi cinsinden ifade edilir. Bu kapsamda:
- (i) Finanse edilen tutarlar için—brüt risk, Türkiye Finansal Raporlama Standartları veya diğer Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkelerine göre hazırlanıp hazırlanmadığına bakılmaksızın, finanse edilen defter değerleri (uygulanabilir olması durumunda, zarar karşılığı düşülmeden) olarak hesaplanır.
- (ii) Çekilmemiş kredi taahhütleri için — işletme, taahhüdün tamamını kredi taahhütlerinin çekilmiş kısmından ayrı olarak açıklar.
- (c) İşletmenin finanse edilen emisyon hesaplamasına dâhil edilen brüt maruz kalma yüzdesi. İşletme:
- (i) İşletmenin finanse edilen emisyon hesaplamasına dâhil edilen brüt maruz kalma yüzdesinin %100'den az olması durumunda, hariç tutulan varlıkların türü de dâhil olmak üzere, hariç tutulan varlıkları açıklayan bilgileri açıklar.
- (ii) Fonlanan tutarlar için, uygulanabilir olduğu durumlarda, riski azaltan faktörlerin tüm etkilerini brüt maruziyetten hariç tutar.
- (iii) Finanse edilen emisyon hesaplamasına dâhil edilen çekilmemiş kredi taahhütlerinin yüzdesini ayrı ayrı açıklar.
- (d) İşletmenin brüt maruz kalma boyutuyla ilişkili olarak emisyon payını ilişkilendirmek için kullandığı tahsis yöntemi de dâhil olmak üzere, işletmenin finanse ettiği emisyonlarını hesaplamak için kullandığı metodoloji.

Sigortacılık

B63 Sigorta sektörüyle bağlantılı finansal faaliyetlerde bulunan bir işletme aşağıdakileri açıklar:

- (a) Varlık sınıfına göre her sektör için Kapsam 1, Kapsam 2 ve Kapsam 3 sera gazı emisyonlarına göre ayrıştırılmış mutlak brüt finanse edilen emisyonları. İşletme:
- (i) Endüstriye göre ayrıştırma yaparken— karşı tarafları sınıflandırmak için sınıflandırma sisteminin raporlama tarihinde mevcut olan en son sürümünü yansıtan, Küresel Endüstri Sınıflandırma Standardı (GICS) 6 haneli endüstri seviyesi kodunu kullanır.
- (ii) Varlık sınıfına göre ayrıştırma yaparken— yapılan açıklama; kredileri, proje finansmanını, tahvilleri, sermaye yatırımlarını ve çekilmemiş kredi taahhütlerini içerecektir. İşletme, diğer varlık sınıfları için finanse edilen emisyonları hesaplar ve açıklarsa, bu ek varlık sınıflarının dâhil edilmesinin genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarına neden ilgili ihtiyaca uygun bilgi sağladığına dair bir açıklama da ekler.
- (b) Varlık sınıfına göre her sektöre ilişkin brüt risk tutarı, işletmenin finansal tablolarının sunum para birimi cinsinden ifade edilir. Bu kapsamda:
- (i) Finanse edilen tutarlar için—brüt risk, Türkiye Finansal Raporlama Standartları veya diğer Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkelerine göre hazırlanıp hazırlanmadığına bakılmaksızın, finanse edilen defter değerleri (uygulanabilir olması durumunda, zarar karşılığı düşülmeden önceki) olarak hesaplanır.
- (ii) Çekilmemiş kredi taahhütleri için — işletme, taahhüdün tamamını kredi taahhütlerinin çekilmiş kısmından ayrı olarak açıklar.
- (c) İşletmenin finanse edilen emisyon hesaplamasına dâhil edilen brüt maruz kalma yüzdesi. İşletme:
- (i) İşletmenin finanse edilen emisyon hesaplamasına dâhil edilen brüt maruz kalma yüzdesinin %100'den az olması durumunda, hariç tutulan varlıkların türü de dâhil olmak üzere, hariç tutulan varlıkları açıklayan bilgileri açıklar.
- (ii) Fonlanan tutarlar için, uygulanabilir olduğu durumlarda, riski azaltan faktörlerin tüm etkilerini brüt maruziyetten hariç tutar.
- (iii) Finanse edilen emisyon hesaplamasına dâhil edilen çekilmemiş kredi taahhütlerinin yüzdesini ayrı ayrı açıklar.

- (d) İşletmenin brüt maruz kalma boyutuyla ilişkili olarak emisyon payını ilişkilendirmek için kullandığı tahsis yöntemi de dâhil olmak üzere, işletmenin finanse ettiği emisyonlarını hesaplamak için kullandığı metodoloji.

Sektörler arası ölçüt kategorileri (29(b)–(f) paragrafı)

- B64 Bir işletmenin sera gazı emisyonları hakkındaki bilgilere ek olarak, işletmenin 29(b)-(f) paragraflarında belirtilen sektörler arası ölçüt kategorileriyle ilgili bilgileri açıklaması gerekir.
- B65 İşletme, 29(b)–(f) paragraflarındaki hükümleri yerine getirmek için açıklamalar hazırlarken:
- (a) 10’uncu paragrafa uygun olarak açıklanan, iklimle ilgili risklerin ve fırsatların etkilerinin makul ölçüde beklenebileceği zaman dilimlerini dikkate alır.
  - (b) İşletmenin iş modelinde ve değer zincirinde iklimle ilgili risklerin ve fırsatların nerede yoğunlaştığını (örneğin, coğrafi alanlar, tesisler veya varlık türleri) dikkate alır (Bkz. 13’üncü paragraf).
  - (c) İklimle ilgili risklerin ve fırsatların raporlama dönemi için işletmenin finansal durumu, finansal performansı ve nakit akışları üzerindeki etkilerine ilişkin olarak 16(a)–(b) paragrafları uyarınca açıklanan bilgileri dikkate alır.
  - (d) Geçerli bir TSRS’de tanımlananlar veya TSRS S1 hükümlerini karşılayanlar da dâhil olmak üzere 32’inci paragrafta açıklanan sektör bazlı ölçütlerin, hükümleri tamamen veya kısmen karşılamak için kullanılıp kullanılmayacağını değerlendirir.
  - (e) TSRS S1’in 21(b)(ii) paragrafı uyarınca, 29(b)–(f) paragrafındaki hükümleri yerine getirmek için açıklanan bilgiler ile ilgili finansal tablolarda açıklanan bilgiler arasındaki bağlantıları dikkate alır. Bu bağlantılar, mümkün olduğu ölçüde kullanılan veri ve varsayımlardaki tutarlılığı ve 29(b)-(f) paragraflarına göre açıklanan tutarlar ile finansal tablolarda muhasebeleştirilen ve açıklanan tutarlar arasındaki bağlantıları içerir. Örneğin, bir işletme kullanılan varlıkların defter değerlerinin finansal tablolarda yer alan tutarlarla tutarlı olup olmadığını değerlendirir ve bu açıklamalardaki bilgiler ile finansal tablolardaki tutarlar arasındaki bağlantıları açıklar.

İklimle ilgili hedefler (33-37 paragrafları)

İklimle ilgili bir hedefin özellikleri

- B66 33'üncü paragraf, bir işletmenin iklimle ilgili belirlediği nicel veya nitel hedefleri ve sera gazı emisyonu hedefleri de dâhil olmak üzere yasa veya düzenlemeler uyarınca karşılaması gereken tüm hedefleri açıklamasını gerektirir. İşletmenin iklimle ilgili bu hedefleri açıklarken, 33(a)-(h) paragrafında açıklandığı gibi bu hedeflerin özelliklerine ilişkin bilgileri açıklaması gerekir. İklimle ilgili hedef nicel ise, işletmenin hedefin mutlak bir hedef mi yoksa bir yoğunluk hedefi mi olduğunu açıklaması gerekir. Mutlak hedef, bir ölçümün toplam miktarı veya bir ölçümün toplam miktarındaki değişiklik olarak tanımlanırken, yoğunluk hedefi bir ölçümün oranı veya bir ölçümün iş ölçütüne oranındaki bir değişiklik olarak tanımlanır.
- B67 Bir işletme, iklimle ilgili bir hedef belirlemek ve ilerlemeyi ölçmek için kullanılan ölçütün tanımlanmasında ve açıklanmasında, sektörler arası ölçütleri ve sektör bazlı ölçütleri göz önünde bulundurur. Ölçüt, işletme tarafından bir hedefe yönelik ilerlemeyi ölçmek için geliştirilmişse, işletme bu ölçüt hakkındaki bilgileri TSRS S1'in 50'inci paragrafı uyarınca açıklar.

Sera gazı emisyon hedefleri

Brüt ve net sera gazı emisyon hedefleri

- B68 Bir işletmenin bir sera gazı emisyon hedefi varsa, işletmenin hedefin brüt sera gazı emisyon hedefi mi yoksa net sera gazı emisyon hedefi mi olduğunu belirtmesi gerekir. Brüt sera gazı emisyon hedefleri, işletmenin değer zinciri içinde planlanan sera gazı emisyonlarındaki toplam değişiklikleri yansıtır. Net sera gazı emisyonu hedefleri, işletmenin hedeflenen brüt sera gazı emisyonlarından planlanan herhangi bir denkleştirme çabası (örneğin; işletmenin sera gazı emisyonlarını dengelemek için karbon kredilerini planlı kullanımı) çıkarılarak elde edilen değerdir.
- B69 36(c) paragrafı bir işletmenin net bir sera gazı emisyon hedefi olması durumunda, aynı zamanda bir brüt sera gazı emisyon hedefi açıklaması gerektiğini belirtir. Şüpheye mahal vermemek adına, işletmenin net bir sera gazı emisyon hedefi açıklaması durumunda, bu hedef, brüt sera gazı emisyon hedefleri hakkındaki bilgileri gizlemez.

Karbon kredileri

- B70 36(d) paragrafı bir işletmenin, belirlediği herhangi bir net sera gazı emisyonu hedefine ya da yasa veya düzenlemeler uyarınca karşılaması gereken herhangi bir net sera gazı emisyonu hedefine ulaşmak için emisyonları dengelemek amacıyla karbon kredilerinin- devredilebilir veya alınıp satılabilir araçlar- planlı kullanımını açıklamasını gerektirir. Karbon kredilerinin planlanan kullanımına ilişkin herhangi bir bilgi, net sera gazı emisyonu hedeflerine ulaşmak için bu karbon kredilerine ne ölçüde güvenildiğini açıkça gösterir.
- B71 36(d) paragrafı uyarınca, bir işletmenin yalnızca planlanan karbon kredisi kullanımını açıklaması gerekir. Bununla birlikte söz konusu bilgilerin, genel amaçlı finansal raporların kullanıcılarının, işletmenin sera gazı emisyon hedefini anlamasına olanak sağlaması durumunda bu açıklamanın bir parçası olarak işletmenin halihazırda satın almış olduğu ve net sera gazı emisyonu hedefini karşılamak için kullanmayı planladığı karbon kredilerine ilişkin bilgileri de açıklanabilir.

EK C

Yürürlük tarihi ve geçiş

Bu ek, TSRS S2'nin ayrılmaz bir parçasıdır ve bağlayıcılığı bu Standardın diğer bölümleriyle aynı düzeydedir.

Yürürlük tarihi

- C1 İşletmeler bu Standardı 1 Ocak 2024 tarihinde veya sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygular. Erken uygulamaya izin verilir. Bir işletmenin bu Standardı erken uygulaması durumunda, işletme bu durumu açıklar ve aynı zamanda UFRS S1 *Sürdürülebilirlikle İlişkili Finansal Bilgilerin Açıklanmasına İlişkin Genel Hükümleri* de uygular.
- C2 C3–C5 paragraflarının uygulanması açısından ilk uygulama tarihi, işletmenin bu Standardı ilk kez uyguladığı yıllık raporlama döneminin başlangıcıdır.

Geçiş

- C3 Bir işletmenin, ilk uygulama tarihinden önceki herhangi bir dönem için bu Standartta belirtilen açıklamaları sağlaması zorunlu değildir. Buna göre, bir işletmenin bu Standardı uyguladığı ilk yıllık raporlama döneminde karşılaştırmalı bilgileri açıklaması zorunlu değildir.
- C4 İşletmenin bu Standardı uyguladığı ilk yıllık raporlama döneminde, işletmenin aşağıdaki muafiyetlerden birini veya her ikisini kullanmasına izin verilir:
- (a) Bu Standardın ilk uygulama tarihinden hemen önceki yıllık raporlama döneminde, işletme sera gazı emisyonlarını ölçmek için Sera Gazı Protokolü: Kurumsal Muhasebe ve Raporlama Standardı (2004) dışında bir yöntem kullandıysa, işletmenin diğer yöntemi kullanmaya devam etmesine izin verilir ve
- (b) İşletmenin varlık yönetimi, ticari bankacılık veya sigorta faaliyetlerinde bulunması durumunda finanse edilen emisyonlarına ilişkin ek bilgileri (Bkz. 29(a)(vi)(2) ve B58–B63 paragrafları) içeren Kapsam 3 sera gazı emisyonlarını (Bkz. 29(a) paragrafı) açıklaması zorunlu değildir.
- C5 İşletmenin C4(a) veya C4(b) paragraflarındaki muafiyeti kullanması durumunda, işletmenin söz konusu bilgileri sonraki raporlama dönemlerinde karşılaştırmalı bilgi olarak sunmak amacıyla bu muafiyeti kullanmaya devam etmesine izin verilir.